

2012 Toimintakertomus ja tilinpäätös

FENNIA

Sisältö

Toimitusjohtajan katsaus	3
Hallituksen toimintakertomus	4
Tilinpäätös	7
Tuloslaskelma	7
Tase	10
Emoyhtiön rahoituslaskelma	13
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	14
Emoyhtiön liitetiedostot	19
Tunnusluvut	33
Tunnuslukujen laskentakaavat	36
Riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinta	38
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä	47
Tilintarkastuskertomus	48
Hallintoneuvoston lausunto	49
Fennian hallinto	50

Fennialla positiivinen tulos

Myynnin onnistuminen ja sijoitustoiminnan erinomainen tulos tuottivat vuonna 2012 positiivisen tuloksen. Liikevoitto nousi 35 miljoonaan euroon. Yhtiön sijoitustoiminnan tulos oli erinomainen ja vakavaraisuus vahvistui.

Asetimme kunnianhimoiset tavoitteet ja onnistuimme, kiitos tästä kuuluu Fennian uskollisille asiakkaille ja ammattitaitoisille työntekijöille. Saavutimme viime vuonna myös Fennian historian parhaan yritysten lakisääteisten vakuutusten siirtotuloksen.

Hyvästä palvelusta on yhtenä osoituksena se, että EPSI-Rating-tutkimuksen mukaan olemme alan suositelluin vakuutusyhtiö yrittäjille ja yrityksille. Otamme mielellämme palautetta vastaan ja rakennamme palvelujamme yhdessä teidän kanssanne.

Asiakasmäärien kasvu ja yritystoiminnan aktiivisuus toivat viime vuonna kuitenkin mukanaan vahinkomenon ja vahinkokappaleiden kasvun. Vahingontorjunta- ja riskienhallintatyössä meillä on vielä paljon töitä tehtävänä.

Suhdannenäkymät Suomessa eivät ole kovin valoisat tällä hetkellä. On erityisen vaikeaa arvioida Euroopan velkakriisin kaikkia lyhyen ja pitkän aikavälin käytännön vaikutuksia liiketoimintaympäristöön. Vaikutusmahdollisuuksien ulottumattomissa olevien tekijöiden kurittaessa yrityksiä on keskityttävä hyvään suoriutumiseen perusliiketoiminnassa, tähän me Fenniassa pyrimme.

Summattuani kilpailutilannetta, markkinoita ja mahdollisuuksia, pidän kuitenkin vuoden 2013 näkymiä ja toimintaympäristön kehitystä kohtuullisen myönteisenä. Pk-yritysten odotukset lähiajan suhdannekehityksestä ovat myös toiveikkaita.

Näkymät Fennian vakuutusmaksutulon kasvulle ovat positiivisia. Jatkamme tuloksellista työtä ja kilpailukykyisen Fennian kehittämistä.

Arvojemme mukaisesti asiakas on meillä Fenniassa ykkönen. Jatkuva kehittyminen on meille Fenniassa tulevaisuudessa tärkeämpää kuin koskaan aikaisemmin. Haluan, että hyvät tulokset näkyvät myös Sinulle asiakkaamme.

Kiitos hyvästä yhteistyöstä.

Antti Kuljukka
toimitusjohtaja

Hallituksen toimintakertomus 2012

Keskinäisen Vakuutusyhtiö Fennian liikevoitto kohosi 35 miljoonaan euroon. Yhtiön sijoitustoiminnan tulos oli hyvä ja vakavaraisuus vahvistui.

Vakuutustoiminta

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo nousi 376 miljoonaan euroon (359 milj. euroa). Ensivakuutuksen maksutulo kasvoi viisi prosenttia 375,6 miljoonaan euroon (358,7 milj. e) ja tulevan jälleenvakuutuksen maksutulo oli 0,4 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa). Luototappiot alenivat ja olivat 1,3 miljoonaa euroa (2,0 milj. euroa).

Yhtiön vahinkosuhte aleni 82,1 prosenttiin (99,7 %). Vertailuvuonna vastuovelkaa kasvattivat diskonttokoron alennus 3,5 prosentista 3,0 prosenttiin ja eliniän odotteen kasvu, yhteensä 52 miljoonaa euroa. Nämä vastuuvélkaperusteiden muutokset kasvattivat vertailuvuoden vahinkosuhdetta ja yhdistettyä kulusuhdetta 14,8 prosenttiyksikköä. Vuonna 2012 korvauskulut kasvoivat sekä ilmoitettujen vahinkojen että keskivahingon määrien nousun seurauksena. Vuoden 2012 korvauskuluja pienensi aiempina tilivuosina liikennevakuutuksen eläkevastuisiin varatun korvausvastuun purkautuminen noin 10 miljoonalla eurolla.

Liikekulut olivat 88 miljoonaa euroa (86 milj. euroa). Liikekulusuhteeksi muodostui 24,2 prosenttia (24,8 %). Yhtiön yhdistetty kulusuhde aleni ja oli 106,3 prosenttia (124,5 % ja vertailukelpoinen vuoden 2011 yhdistetty kulusuhde oli 109,7 %), josta vahinkojen osuus oli 73,9 prosenttia (76,6 %) ja liikekulujen sekä korvausten käsittelykulujen osuus 32,4 prosenttia (33,1 %).

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksutulo kasvoi 5 prosenttia 88 miljoonaan euroon (84 milj. euroa). Lajin vahinkosuhte oli 99 prosenttia (92 %). Muun tapaturma- ja sairausvakuutuksen maksutulo kasvoi 10 prosenttia 32 miljoonaan euroon (29 milj. euroa). Lajin vahinkosuhte kääntyi parempaan suuntaan, mutta oli epätydyttävä 101 prosenttia (112 %).

Liikennevakuutuksen maksutulo oli 72 miljoonaa euroa (72 milj. euroa). Lajin tulosten vertailuun vaikuttavat sekä tilikauden että vertailuvuoden poikkeukselliset erät, mutta lajin kannattavuus parani. Vapaaehtoisien autovakuutuksen maksutulo kasvoi 4 prosenttia 62 miljoonaan euroon (60 milj. euroa). Lajin vahinkosuhte heikkeni ollen 87 prosenttia (81 %).

Yritysten palo- ja muiden omaisuusvakuutusten maksutulo oli 44 miljoonaa euroa. Kotitalousvakuutusten palo- ja muiden omaisuusvakuutusten maksutulo kasvoi 9 prosenttia ja oli 41 miljoonaa euroa. Sekä yritys- että kotitaloussektorin tulos oli epätydyttävä.

Sijoitustoiminta

Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 9,1 prosenttia (0,8 %) ja tuotot käyvin arvoin olivat 116 miljoonaa euroa (10 milj. euroa). Yhtiön tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 72 miljoonaa euroa (28 milj. euroa).

Sijoitusomaisuus käyvin arvoin (sisältää kertyneet korot) oli vuoden lopussa 1.294 miljoonaa euroa (1.249 milj. euroa). Joukkolainojen ja pitkän koron rahastosijoitusten osuus sijoitus-kannasta oli 44 prosenttia sekä rahamarkkinasijoitusten ja talletusten osuus 7 prosenttia. Osakkeiden, osakerahastosijoitusten ja pääomarahastojen osuus oli 22 prosenttia, kiinteistösijoitusten 25 prosenttia ja muita sijoituksia oli 3 prosenttia.

Tulos ja vakavaraisuus

Yhtiön liikevoitto oli 35 miljoonaa euroa (liiketappio 69 milj. euroa). Yhtiön vakuutustekninen tulos jäi tavoitteesta, mutta erinomainen sijoitustoiminnan tulos vaikutti positiivisen liiketuloksen muodostumiseen. Vertailuvuoden vakuutusteknistä tulosta rasitti vastuuvélkaperusteiden muutos, joka kasvatti myös liiketappiota 52 miljoonalla eurolla.

Yhtiön tasoitusmäärä kasvoi 7 miljoonalla eurolla ja oli vuoden lopussa 164 miljoonaa euroa (157 milj. euroa). Yhtiön toimintapääoma kasvoi 310 miljoonaan euroon (253 milj. euroa). Yhtiön vakavaraisuuspääoma nousi 473 miljoonaan euroon (410 milj. euroa). Vastuunkantokyky eli vakavaraisuuspääoma suhteutettuna vakuutusmaksutuottoihin nousi 129,4 prosenttiin (117,5 %).

Yritysjohdo ja henkilöstö

Kertomusvuonna Fennian hallitukseen kuuluivat jäsenenä kauppaneuvos Eero Lehti (puheenjohtaja), kauppaneuvos Matti Pörhö (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Jouko Kemppi, toimitusjohtaja Lars Koski, professori Eva Liljebloom, toimitusjohtaja Timo Salli, toimitusjohtaja Paul Stucki ja hallituksen puheenjohtaja Antti Vaahto. Hallituksen varajäsenenä toimi toimitusjohtaja Lasse Heiniö.

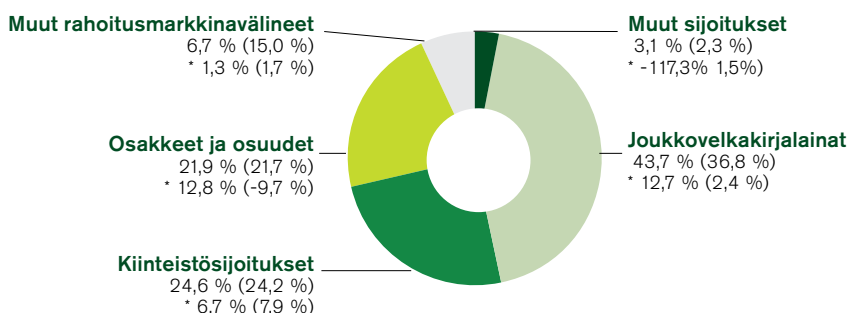
Hallitus piti kertomusvuoden aikana yhteensä 11 kokousta. Varsinaisten jäsenten läsnäoloprosentti oli 85 prosenttia ja varajäsenen 72 prosenttia.

Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Antti Kuljukka.

KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ FENNIA

Sijoituskanta 31.12.2012

1 294 milj. euroa (1 249 milj. euroa)

Sijoitustoiminnan tuotto prosentti

9,1 % (0,8%)

*Tuotto prosentti sijoituslajeittain

Uusiksi hallintoneuvoston jäseniksi valittiin yhtiökokouksessa 16.4.2012 toimitusjohtajat Pekka Auramaa, Ari Penttilä, Harri Vuontelo ja Jaana Kotro sekä CEO Pekka Rantamäki.

Fennian hallintoneuvosto kokouksessaan 19.11.2012 valitsi uusiksi Fennian hallituksen jäseniksi 1.1.2013 alkaen toimitusjohtaja Jussi Järventauksen ja toimitusjohtaja Mikael Ahlbäckin, joka valittiin myös hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi. Hallitustyöskentelystä 1.1.2013 alkaen jäivät pois erovuorossa olleet Eero Lehti, Antti Vaahto ja Lasse Heiniö.

Yhtiön palveluksessa oli vuonna 2012 keskimäärin 1067 henkilöä (1039).

Konsernirakenne

Keskinäisen Vakuutusyhtiö Fennian konsernitalinpäätökseen yhdistellään yhtiön 60 prosenttisesti omistama Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia alakonsernitalinpäätöksen perusteella. Fennia-ryhmään kuuluva Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia omistaa Henki-Fenniasta 40 prosentin osuuden.

Konsernitalinpäätökseen on yhdistelty Suomen Vahinkotarastus Oy, jonka yhtiö omistaa 100-prosenttisesti ja myös eFennia Oy. Fennian omistusosuus yhtiöstä on 20 prosenttia, äänioikeus 63,6 prosenttia. Konserniin kuuluu myös Fennia Varainhoito Oy, jonka Henki-Fennia omistaa 100-prosenttisesti.

Konserniin kuului vuoden 2012 lopussa lisäksi 31 kiinteistöyhtiötä, joista kuusitoista kuului Henki-Fennian muodostamaan alakonserniin. Konserniin on myös yhdistelty osakkuusyhtiönä Uudenmaan Pääomarahasto Oy.

Konsernitalinpäätös

Konsernin henkivakuutustoiminnan tulos oli hyvä ja vakavaraisuus- asema vahvistui. Henkivakuutuksen maksutulo kasvoi 14 prosenttia 91 miljoonaan euroon (79 milj. euroa). Maksetut korvaukset kasvoivat 64 miljoonaan euroon (62 milj. euroa). Henkivakuutustoiminnan liikekulut olivat 11 miljoonaa euroa (10 milj. euroa). Liikekustannussuhde (kuormitustulosta) oli 117,4 prosenttia (113,4 %).

Fennia Varainhoidon ensimmäinen täysi toimintavuosi onnistui salkunhoidon osalta hyvin. Yhtiön toiminnan tulos oli tappiollinen johtuen myynnin arvioitua hitaammasta kasvusta. Panostukset varainhoitoliiketoiminnan laajentamiseksi ja vakiinnuttamiseksi osaksi Fennian konsernin palveluita jatkuvat myös alkaneella tilikaudella.

Konsernin sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin oli 202 miljoonaa euroa (- 28 milj. euroa), josta sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus oli 29 miljoonaa euroa (- 46 milj. euroa). Konsernin arvostuserot olivat 182 miljoonaa euroa (114 milj. euroa).

Konsernin liikevoitto oli 48 miljoonaa euroa (liiketappio 65 milj. euroa). Konsernin vapaa oma pääoma oli 222 miljoonaa euroa (195 milj. euroa). Konsernin vakavaraisuuspääoma nousi tuntuvasti 573 miljoonaan euroon (478 milj. euroa).

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta

Fennian konsernin riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan perustana toimii konserniyhtiöiden hallituksissa vahvistetut riskien- ja

vakavaraisuudenhallinnan periaatteet. Fennia-konsernissa riskienhallinnalla tarkoitetaan koordinoituja strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla konsernin ja konserniyhtiöiden riskit tunnistetaan, mitataan, seurataan, hallitaan ja ilmoitetaan. Vakavaraisuuden hallinnalla puolestaan tarkoitetaan strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla ohjataan ja määritetään konserniyhtiöiden ja konsernin riskinkantokyky, riskinottohalukkuus ja riskinsietokyky sekä keskeisten riskien rajoitukset.

Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu ns. kolmen puolustuslinjan malliin, jota on tarkemmin kuvattu riskienhallintaa koskevassa liitetiedossa. Riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa koskevien tehtävien valmistelua, ohjaamista, koordinoitua ja tiedon välittämistä varten on perustettu konsernin vakuutusyhtiöiden riskienhallintakomitea.

Vakuutus toiminta perustuu vakuutusriskin ottamiseen, riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä ja niiden hallintaan. Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan, myynnin ohjaukseen ja riskin hinnoitteluun, eli kyseessä on tappioriski siitä, että tulevista vakuutuskorvauksista aiheutuvat kustannukset ml. liikekulut ylittävät vakuutuksista saadut vakuutusmaksut. Vakuutusriskeihin sisältyvät myös suurvahinkoriskit mm. katastrofiriskit ja jälleenvakuutusuojien asianmukaisuusriski.

Vakuutusriskin hallinnassa tärkeimmät hallintakeinot liittyvät riskien valintaan (vastuunvalinta), hinnoitteluun, vakuutusehtoihin ja jälleenvakuutusuojan hankkimiseen. Vastuuvelan laskennassa sovelletaan erilaisia kvantitatiivisia menetelmiä, joiden hallinta on varausriskin hallinnassa keskeisessä asemassa. Menetelmien lisäksi käytettävien tietojen riittävyys ja laatu sekä niiden hallinta vaikuttavat olennaisesti varausriskin luonteeseen.

Sijoitustoiminta perustuu yhtiöiden hallituksissa hyväksymiin

sijoitussuunnitelmiin, joissa määritellään muun muassa sijoitusallokaatio ja sijoitustoiminnan käytännön toimijoiden vastuut ja valtuudet. Sijoitusallokaatioita määrättäessä otetaan huomioon yhtiöiden riskinkantokyky.

Markkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu suoraan tai välillisesti rahoitusmarkkinoiden muuttujien, kuten korkojen, osakkeiden, kiinteistöjen, valuuttakurssien ja luottomarginaalien, arvojen tason ja volatiliiteetin heilahteluista. Sijoitustoiminta ja sen hallinta on markkinariskien hallinnassa erityisasemassa. Merkittävimmät riskit liittyvät sijoitusten arvojen alenemiseen ja sijoitusten yhteensopimattomuuteen vakuutusteknisen vastuuvelan luonteen kanssa. Markkinariskien merkittävimmät hallintakeinot liittyvät sijoitusinstrumenttien valintaan, sijoitusten hajauttamiseen ja riskien rajoittamiseen.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on vähentää ennalta arvaamattomien tappioiden todennäköisyyttä. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Tehokkaimmat riskienhallintatoimenpiteet kohdistetaan vakavimpiin operatiivisiin riskeihin.

Näkymät alkaneella tilikaudella

Alhaiset talouskasvuennusteet vuodelle 2013 vaikeuttavat hyvin sijoitustuottoihin pääsemistä. Fennian pääasiakassegmentissä, suomalaisissa pk-yrityksissä alkanut vuosi tulee olemaan tasaisen, mutta matalahkon kasvun aikaa. Fennia jatkaa toiminnan sähköistämistä ja perusliiketoiminnan tehostamista.

Tuloslaskelma 1.1.2012 - 31.12.2012

1 000 €	Konserni 2012	Konserni 2011	Emoyhtiö 2012	Emoyhtiö 2011	Liite
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA					2
Vahinkovakuutus					
Vakuutusmaksutuotot					
Vakuutusmaksutulo	376 031	359 102	376 031	359 102	1
Jälleenvakuuttajien osuus	-5 629	-4 932	-5 629	-4 932	
	370 403	354 169	370 403	354 169	
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-4 851	-5 404	-4 851	-5 404	
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	365 552	348 766	365 552	348 766	
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	-290 943	-277 225	-290 943	-277 225	
Jälleenvakuuttajien osuus	1 728	1 056	1 728	1 056	
	-289 216	-276 169	-289 216	-276 169	
Korvausvastuun muutos	-29 317	-83 918	-29 317	-83 918	
Jälleenvakuuttajien osuus	4 439	489	4 439	489	
	-24 878	-83 429	-24 878	-83 429	
Korvauskulut yhteensä	-314 094	-359 598	-314 094	-359 598	
Liikekulut	-88 290	-86 486	-88 290	-86 486	4
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	-36 831	-97 319	-36 831	-97 319	
Tasoitusmäärän muutos	-6 698	60 323	-6 698	60 323	
Vakuutustekninen kate	-43 529	-36 996	-43 529	-36 996	

1 000 €	Konserni 2012	Konserni 2011	Emoyhtiö 2012	Emoyhtiö 2011	Liite
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA					
Henkivakuutus					
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo	90 508	79 461			
Jälleenvakuuttajien osuus	-787	-760			
Vakuutusmaksutulo yhteensä	89 721	78 701			
Osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta	63 461	-26 973			
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	-63 608	-61 79			
Korvausvastuun muutos	-4 941	-6 264			
Korvauskulut yhteensä	-68 549	-68 054			
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-63 358	30 655			
Liikekulut	-10 537	-9 754			
Vakuutustekninen tulos	10 739	4 575			

1 000 €	Konserni 2012	Konserni 2011	Emoyhtiö 2012	Emoyhtiö 2011	Liite
MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA					
Vahinkovakuutuksen tekninen kate	-43 529	-36 996			
Henkivakuutuksen tekninen tulos	10 739	4 575			
Sijoitustoiminnan tuotot	167 958	134 989	101 216	86 870	6
Sijoitusten arvonkorotus	18 543	1 923			
Sijoitustoiminnan kulut	-51 597	-115 850	-29 402	-58 996	6
Sijoitusten arvonkorotusten oikaisu	-1 265	-19 206			
	133 639	1 856	71 814	27 874	
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-63 461	26 973			
Muut tuotot					
Muut	6 297	4 817	113	62	
Muut kulut					
Muut	-5 305	-4 638	95	128	
Osuus osakkuusyritysten voitoista	194	115			
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden verot	-6 843	-1 505	-4 351	-	
Aikaisempien tilikausien verot	-380	150	-210	145	
Laskennalliset verot	-1 712	748			
	-8 935	-606	-4,561	145	
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	29 638	-3 905	23 932	-8 786	
Vähemmistöosuudet	-2 868	-1 437			
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos			407	209	
Tilikauden voitto/tappio	26 770	-5 342	24 339	-8 577	

Tase 31.12.2012

1 000 €	Konserni 2012	Konserni 2011	Emoyhtiö 2012	Emoyhtiö 2011	Liite
VASTAAVA					
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	30 444	26 775	26 233	21 951	13
Ennakkomaksut	20 639	12 255	19 982	12 159	13
	51 083	39 030	46 215	34 110	
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset					7
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	351 360	309 655	120 386	116 174	8
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä			125 427	115 978	8
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäjäryyksiltä	1 768	1 541			
	353 128	311 195	245 813	232 153	
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrittäjäryyksissä					
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä			25 982	25 982	9
Osakkeet ja osuudet osakkuusyrittäjäryyksissä	3 408	3 272			9
	3 408	3 272	25 982	25 982	
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	869 217	661 679	548 641	408 421	12
Rahoitusmarkkinavälineet	464 605	695 064	289 736	448 031	
Kiinnelainasaamiset	9 707	21 054	6 555	4 481	
Muut lainasaamiset	24 940	24 787	24 224	21 735	10
Talletukset	16 908	6 734	1 000	-	
	1 385 375	1 409 318	870 157	882 669	
Jälleenvakuutustalletesaamiset	57	46	57	46	
Sijoitukset yhteensä	1 741 969	1 723 831	1 142 009	1 140 849	
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	323 262	270 305			
Saamiset					
Ensivakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta	61 881	61 185	61 275	60 458	
Jälleenvakuutustoiminnasta	776	747	776	747	
Muut saamiset	60 012	62 521	56 279	66 924	
Laskennalliset verosaamiset	436	339			
	123 106	124 792	118 331	128 130	

1 000 €	Konserni 2012	Konserni 2011	Emoyhtiö 2012	Emoyhtiö 2011	Liite
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	7 344	7 971	6 796	7 290	13
Tavaravarastot	311	318	298	306	
	7 655	8 289	7 095	7 596	
Rahat ja pankkisaamiset	46 656	18 679	39 678	10 954	
	54 311	26 968	46 772	18 549	
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat	12 227	13 268	8 651	8 667	
Muut siirtosaamiset	13 068	10 378	10 506	7 796	
	25 295	23 647	19 157	16 463	
	2 319 026	2 208 573	1 372 484	1 338 02	

Tase 31.12.2012

1 000 €	Konserni 2012	Konserni 2011	Emoyhtiö 2012	Emoyhtiö 2011	Liite
VASTATTAVAA					
Oma pääoma					16
Pohjarahasto	4 339	4 339	4 339	4 339	
Takuupääoma	3 364	3 364	3 364	3 364	
Arvonkorotusrahasto	885	885	885	885	
Varmuusrahasto	177 596	186 173	177 596	186 73	
Hallituksen käyttövarat	59	59	59	59	
Edellisten tilikausien voitto	17 178	13 943			
Tilikauden voitto/tappio	26 770	-5 342	24 339	-8 577	
	230 190	203 420	210 580	186 242	
Tilinpäätössiirtojen kertymä					
Poistoero			1 534	1 941	
Vähemmistöosuudet	31 289	28 661			
Konsernireservi	-	426			
Vakuutustekninen vastuuelka					
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuu	114 539	109 688	114 539	109 688	
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuu	409 215	398 166			
Vahinkovakuutuksen korvausvastuu	841 884	812 567	841 884	812 567	
Jälleenvakuuttajien osuus	-7 033	-2 593	-7 033	-2 593	
	834 851	809 973	834 851	809 973	
Henkivakuutuksen korvausvastuu	145 157	141,379			
Vahinkovakuutuksen tasoitusmäärä	163 596	156 899	163 596	156 899	
Vakuutustekninen vastuuelka yhteensä	1 667 358	1 616 105	1 112 986	1 076 560	
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelka	325 426	271 955			
Velat					
Jälleenvakuutustoiminnasta	1 477	1 379	1 071	1 019	
Muut velat	26 296	55 959	23 614	52 993	
Laskennalliset verovelat	9 988	8 179			
	37 761	65 517	24 685	54 012	
Siirtovelat	27 001	22 489	22 699	19 348	
	2 319 026	2 208 573	1 372 484	1 338 102	

Emoyhtiön rahoituslaskelma

1 000 €

2012

2011

EPÄSUORA RAHOITUSLASKELMA

Liiketoiminnan rahavirta

Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	23 932	-8 786
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	36 426	28 510
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonorotukset	-554	11 418
Suunnitelman mukaiset poistot	11 661	10 575
Muut oikaisut	-33 650	-5 914

Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	37 816	35 802
--	--------	--------

Käyttöpääoman muutos:

Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten vähennys/lisäys	2 344	-12 267
Lyhytaikaisten korottomien velkojen vähennys/lisäys	-652	7 909

Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	39 508	31 444
---	--------	--------

Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-347	-428
---	------	------

Maksetut välittömät verot	-5 702	-10 561
---------------------------	--------	---------

Liiketoiminnan rahavirta	33 458	20 456
---------------------------------	---------------	---------------

Investointien rahavirta

Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-22 132	-45 400
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	38 557	6 197
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-21 160	-17 330

Investointien rahavirta	-4 735	-56 534
--------------------------------	---------------	----------------

Rahavarojen muutos	28 724	-36 078
--------------------	--------	---------

Rahavarat tilikauden alussa	10 954	47 032
------------------------------------	---------------	---------------

Rahavarat tilikauden lopussa	39 678	10 954
-------------------------------------	---------------	---------------

	28 724	-36 078
--	--------	---------

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien sekä vakuutusyhtiötä valvovien viranomaisten päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita noudattaen.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Rakennuksiin kohdistuvat tuloutetut arvonorotukset poistetaan suunnitelman mukaan.

Sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Käyttöomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet kirjataan hankintamenuon tai sitä alempaan käypään arvoon, jos arvonalentumista pidetään pysyvänä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen.

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintamenon välinen erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaaerä merkitään hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvomuutoksia ei ole kirjattu. Liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuteen liittyvät arvonalentumiset kirjataan tulokseen.

Lainasaamiset ja talletukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti sijoitusten arvoon siltä osin kuin käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon.

Johdannaissopimuksia käytetään ensisijaisesti sijoitus-salkkujen suojaukseen. Kirjanpidollisesti johdannaista kuitenkin käsitellään ei-suojaavina. Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta ja raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi. Ei-suojaavasti käsitellyn johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Realisoitumattomia tuottoja ei kirjata.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon.

Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen peruserämenot sekä atk-järjestelmien suunnittelumenot. Ne ja kalusto esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä.

Vakuutusmaksusaamiset merkitään taseeseen todennäköiseen arvoon ja muut saamiset nimellisarvoon tai tätä pysyvästi alempaan todennäköiseen arvoon. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemusperäinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, kirjataan luottotappioksi.

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan hankintamenuosta arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan tasapoistoin. Arvioidut poistoajat ovat keskimäärin seuraavat:

Atk-ohjelmat	3 - 7 vuotta
Atk-järjestelmien suunnittelumenot	5 - 10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 - 10 vuotta
Toimisto-, liike- ja teollisuusrakennukset	20 - 75 vuotta
Rakennusten ainesosat	10 - 20 vuotta
Kuljetusvälineet ja atk-laitteet	3 - 5 vuotta
Konttorikoneet ja -kalusto	7 vuotta

Sijoitusten arvonorotukset

Sijoitusomaisuusluonteisten sijoitusten ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten arvonorotukset ja niiden oikaisut kirjataan tulosvaikutteisesti.

Käyttöomaisuusluonteisten sijoitusten arvonorotukset ja niiden peruutukset kirjataan sidotussa omassa pääomassa olevaan arvonorotusrahastoon. Rakennusten tuloutettu arvonorotus poistetaan suunnitelman mukaan.

Sijoitusten käypä arvo

Kiinteistöjen käyvät arvot määritetään vuosittain kiinteistökohtaisesti yhtiön omien asiantuntijoiden laskelmien pohjalta. Tilinpäätöksessä on käytetty varovaista arvostusta. Ulkopuolisia arvioita kiinteistöjen käyvistä arvoista on teetetty tilanteissa, joissa on ollut tarvetta varmistaa varovaisen arvostuksen oikea taso. Arviot on tällöin laatinut valtakunnallinen, muun toimintansa ohella kiinteistöjen arvioimiseen erikoistunut yhtiö.

Tytäryrityksenä olevan henkivakuutusyhtiön osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona pidetään varovaisesti arvioitua todennäköistä luovutushintaa, joka perustuu tytäryhtiön substanssiarvoon.

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona käytetään vuoden viimeisintä saatavilla olevaa jatkuvan kaupankäynnin mukaista kurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia. Noteeraamattomien arvopapereiden käypänä arvona käytetään todennäköistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahastojen käypänä arvona on käytetty hankintamenoa tai hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arvioita rahaston käyvästä arvosta.

Johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän käypään arvoon. Toimintapääomasta vähennetään ei-suojaavien johdannaissopimusten mahdollinen enimmäistappio.

Saamisten käypänä arvona käytetään nimellisarvoa tai sitä alemmaa todennäköistä arvoa.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksessä ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä sijoitusten käyvät arvot on

muutettu euroiksi Euroopan keskuspankin noteeraamaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Sekä tilikauden aikana että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot kirjataan ao. tulojen ja menojen oikaisueriksi tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssierot liittyvät rahoitustapahtumiin. Vakuutusteknisen laskelman kurssieroja ei ole tuloslaskelmassa siirretty sijoitustoiminnan tuottoihin/kuluihin. Siirtämättä jättämisellä ei ole vaikutusta tuloslaskelman antamaan oikeaan ja riittävään kuvaan tuloksen muodostumisesta.

Henkilökunnan eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöiden henkilöstön eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksilla Keskinäisessä vakuutusyhtiö Eläke-Fenniassa. Eläkevakuutusmaksut kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti.

Tilinpäätössiirtojen kertymä ja laskennallisen veron käsittely

Lainsäädännön perusteella on mahdollista kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja ja vapaaehtoisia varauksia. Konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä tilinpäätössiirtojen kertymästä, rahastoiduista arvonkorotuksista ja sijoitusten arvostuseroista ei vähennetä laskennallista verovelkaa. Tuloutetut arvonkorotukset ovat veronalaista tuloa. Kirjanpidon ja verotuksen jaksotuseroista aiheutuvia laskennallisia verosaamisia ei ole kirjattu konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä. Vastaavia laskennallisia verovelkoja ei konserniyhtiöillä ole. Konsernitilinpäätöksessä on kirjattu yhdistelytoimenpiteistä sekä rahastoiduista arvonkorotuksista ja jaksotuseroista aiheutuvat laskennalliset verovelat ja verosaamiset.

Konsernitilinpäätöksessä vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero on jaettu laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen sekä laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan. Käytetty verokanta on 24,5 prosenttia.

Vahinkovakuutuksen korvausvastuu

Korvausvastuu sisältää tilivuoden jälkeen yhtiön suoritettavaksi tulevat korvausmäärät, jotka aiheutuvat tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista ja muista vakuutustapahtumista.

Alentuneesta korkotasosta johtuen yhtiö laskee vuonna 2011 vastuuvelan diskonttauksessa käytettävää laskuperuste-korkoa 0,5 prosenttiyksikköä. Kaikkien eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun laskennassa sovelletaan korkoutusta ja käytetty korkokanta on 3,0 prosenttia. Muihin korvausvastuun osiin ei sovelleta korkoutusta.

Vakuutusyhtiöiden käyttämää ns. kuolevuusmallia päivitettiin vuonna 2011, koska eliniän havaittiin edelleen pitenevän. Muutoksen johdosta yhtiö korotti vuoden 2011 lopussa eläkevarausten korvausvastuuta. Tällä oli merkittävä vaikutus

lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen vastuuelkaan sekä vähäinen merkitys vapaaehtoiseen tapaturma- ja vastuuvakuutukseen.

Korvausvastuuseen kuuluu myös erikseen taseessa esitettyä tasoitusmäärä. Tasoitusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu puskuri. Tasoitusmäärän suuruus määräytyy

Finanssivalvonnan yhtiölle vahvistamien perusteiden mukaan.

Henkivakuutuksen vastuuelka

Vastuuelkaa laskettaessa noudatetaan sekä vakuutusyhtiölain että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Sijoituksien arvonkehitykseen sidottuihin vakuutuksiin (sijoitussidonnaiset vakuutukset) ei liity laskuperustekorkoa. Muiden vakuutusten osalta vastuuelka lasketaan vakuutuskohtaisesti ja käytettävä laskuperustekorko vaihtelee seuraavasti:

- yksilöllisessä henki- ja eläkevakuutuksessa ml. kapitalisaatiosopimukset käytettävä laskuperustekorko on ennen 1.1.1999 alkaneiden sopimusten osalta 4,5 prosenttia ja 1.1.1999 jälkeen alkaneiden osalta 3,5 prosenttia ja 1.3.2003 jälkeen alkaneiden osalta 2,5 prosenttia. Eläkevakuutuksissa laskuperustekorko on 9.10.2012 jälkeen alkaneiden sopimusten osalta 1 prosentti. Henkivakuutuksessa ml. kapitalisaatiosopimukset laskuperustekorko on 1.3.2012 jälkeen alkaneiden sopimusten osalta 1,5 prosenttia. Osassa kapitalisaatiosopimuksia laskuperustekorko on 2 prosenttia.
- vapaamuotoisen ryhmäeläkevakuutuksen osalta laskuperustekorko on 3,5 prosenttia. Ennen 1.1.1999 kertyneen vastuuelan osalta laskuperustekorkomuutoksen - (4,25 %:sta 3,5 %:iin) vaikutus on aktivoitu vastuuelkaan ja poistetaan tasaisesti 15 vuoden aikana. 1.1.2011 jälkeen alkaneiden ryhmäeläkevakuutusten laskuperustekorko on 2 prosenttia.
- Eläke- ja säästövakuutusten 4,5 ja 3,5 prosentin korkovaatimuksen täyttämiseksi vastuuelkaa on täydennetty sekä tilivuonna että aiemmissa tilinpäätöksissä. Korkotäydennysvastuu on 31.12.2012 noin 34,1 miljoonaa euroa. Korkotäydennys-vastuuta purkamalla vuotuinen laskuperustetuotto vaatimus tälle kannalle on lähivuosina 2,8 prosenttia.

Vakuutusmaksuvastuusta on vähennetty ennen 1.1.2010 alkaneiden yksilöllisten eläkevakuutusten osalta aktivoitu hankintameno. Tämän ns. zillmeroinnin kuoletusaika määräytyy vakuutuskohtaisesti ja on enintään 5 vuotta. Zillmerointi on määrätty siten, että vakuutuksien vastaiset kuormitukset riittävät kuolemusten tekemiseen tulevaisuudessa.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutusyhtiön on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutus sopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottamien ylijäämien mukaan jaettaviin lisäetuihin. Tämä periaate edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä tulee palauttaa lisäetuina kyseisille vakuutuksille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät tätä estä.

Henki-Fennian tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutettujen vakuutusten vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä vähintään riskittömän koron mukainen bruttotuotto. Lisäetujen jakamisessa otetaan huomioon vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella.

Vakuutuksen kokonaiskorolla tarkoitetaan vakuutus sopimusten laskuperustekorkoa ja kyseiselle sopimukselle hyvitetävää lisäkorkoa. Vakuutukselle hyvitetävän lisäkoron määrässä otetaan huomioon sopimuksen laskuperustekoron taso. Kun yhtiön saama sijoitusten nettotuotto on matala, alennetaan lisäetujen tasoa. Alemman laskuperustekoron omaavien vakuutusten kokonaiskorko voi jäädä silloin alle korkeimman laskuperustekoron. Kun sijoitusten nettotuotto on korkea, alemman laskuperustekoron vakuutukset voivat saada suurempaa kokonaiskorkoa kuin korkeamman laskuperustekoron vakuutukset.

Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen, minkä johdosta sijoitustuotoista syntyneitä ylijäämiä voidaan jaksottaa annettavaksi lisäetuina kyseiselle vakuutettujen ryhmälle tulevina vuosina.

Yhtiö pyrkii kilpailukykyisiin lisäetuihin suhteessa muihin vakuutusyhtiöihin ja muihin vähäriskisiin sijoitusmuotoihin.

Lisäetujen tasoa rajoittavat omistajien asettamat pääoman tuotto vaatimukset sekä yhtiön vakavaraisuustavoite. Vakavaraisuustavoite asetetaan sellaiseksi, että kaikki lainsäätäjän edellyttämät vakavaraisuusrajat ylittyvät ja että yhtiön on mahdollista ottaa riskiä sijoitustoiminnassa siinä määrin kuin

sijoitussuunnitelma edellyttää vuosittain määritellyn tuottota-voitteen saavuttamiseksi.

Henki-Fennian hallitus vahvistaa lisäkoron määrän neljän-nesvuosittain etukäteen. Tulevien lisäetujen määrää voidaan kuitenkin muuttaa myös kesken vuosineljänneksen, mikäli va-kavaraisuus tai yleinen markkinatilanne sitä edellyttävät.

Riskihenkivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta nimetyille vakuutusryhmille ko-rotettujen korvaussummien muodossa.

Lisäetutavoitteet eivät ole sitovia, eivätkä ne ole osa yhtiön ja vakuutusnottajan välistä vakuutus sopimusta. Lisäetuta-voitteet ovat voimassa toistaiseksi, ja yhtiö pidättää itsellään oikeuden lisäetutavoitteiden muuttamiseen.

Kohtuusperiaatteen toteutuminen vuonna 2012

Henki-Fennian antamat lisäedut vuonna 2012 vastaavat yhti-ön kohtuusperiaatteessaan asettamia tavoitteita. Vakuutuksil-le annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella. Lisäetujen tasossa pyritään jatku-vuuteen, minkä johdosta sijoitustuotoista syntynyttä ylijäämää voidaan jaksottaa annettavaksi lisäetuina kyseiselle vakuutet-tujen ryhmälle tulevina vuosina.

Yhtiön saama sijoitustuotto oli hyvä vuonna 2012. Matalasta korkotasosta ja tulevista Solvenssi II -vakavaraisuusvaatimuk-sista johtuen sijoitustoiminnan tuloksesta siirrettiin tilinpäätök-sessä 13 miljoonaa euroa korkotäydennysvastuuseen käytettä-väksi tulevina vuosina yhtiön korkolupausten kustantamiseen. Tulevien lisäetujen vastuuta ei tilinpäätök-sessä kartutettu. Osa vuoden 2012 lisäeduista kustannettiin aikaisempina vuosina varatusta lisäetujen vastuusta. Korkotäydennysvastuuta puret-tiin suunnitelman mukaisesti.

Riskitön korko on pysynyt alhaalla sekä lyhyiden korko-jen että pitkien valtion lainojen osalta vuodesta 2009 alkaen. Henki-Fennian hyvittävä kokonaiskorko on ylittänyt selvästi vastaavan sijoitusajan riskittömän koron vuosina 2009-2012. Lisäetujen jakamisessa on otettu huomioon vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Tästä johtuen eläkevakuutuksille hyvi-tettävä kokonaiskorko on ollut hieman korkeampi kuin säästö-vakuutuksille hyvittävä korko. Alla on taulukko Henki-Fennian hyvittämistä kokonaiskoroista vuonna 2012:

Korkotuottoisten vakuutusten vuotuiset kokonaiskorot 2012

Lasku- peruste- korko	Yksilöllinen säästö- vakuutus	Yksilöllinen eläke- vakuutus	Ryhmä- eläke- vakuutus	Kapitali- saatio- sopimus
4,50 %	4,50 %	4,50 %		
3,50 %	3,50 %	3,55 %	3,55 %	3,50 %
2,50 %	3,10 %	3,50 %		2,90 %
2,00 %			3,50 %	2,90 %
1,50 %	(1.3. alk.) 3,08 %			(1.3. alk.) 2,88 %
1,00 %		(9.10. alk.) 3,40 %		2,90 %

Konsernitilinpäätös

Fennian konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki sellai-set tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia kuuluu konserniin tytäryhtiönä. Henki-Fennian ja sen tytäryhtiöiden yhdistely konsernitilinpäätökseen tehdään Henki-Fennian ala-konsernitilinpäätöksen perusteella. Suomen Vahinkotarkastus Oy (omistusosuus 100 prosenttia) ja eFennia Oy (omistus-osuus 20 prosenttia, äänioikeus 63,6 prosenttia) ovat Fenni-an tytäryhtiöitä ja Fennia Varainhoito Oy Henki-Fennian tytär-yhtiö (omistusosuus 100 prosenttia). Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyt muut tytäryhtiöt ovat kiinteistöyhtiöitä. Konserniin kuului vuoden 2012 lopussa 31 kiinteistöyhtiötä, joista 16 kuului Henki-Fennian muodostamaan alakonserniin.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tu-loslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista on elimi-noitu yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako sekä keskinäinen osakeomistus. Tuloksesta ja omasta pääomas-ta erotetaan vähemmistön osuus omaksi eräkseen. Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Käyttöomaisuuserille kohdistettu konserniaktiiva poistetaan ky-seisen käyttöomaisuuserän poistusuunnitelman mukaisesti. Koh-distamatta jäänyt konserniliikearvo on loppuun poistettu.

Kiinteistötytäryhtiöiden kirjanpidossa osakkeiden hankinta-ajanakohtana olleet arvonkorotukset on peruutettu, koska niiden muodostamisperuste on vaikuttanut tytäryhtiön osakkeiden han-kintahintaan.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty osakkuusyhtyrityksinä pääomaosuusmenetelmällä yhtiöt, joiden äänivallasta konserni omistaa 20 - 50 prosenttia. Poikkeuksena ovat omistukset (20

- 50 prosenttia) keskinäisissä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöissä, jotka jätetään yhdistelemättä. Yhdistelemättä jättämisellä ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan.

Konserniyhtiöt 31.12.2012

Fennian konsernitilinpäätökseen sisältyvät uusina tytäryhtiöinä

Kiinteistö Oy Tampereen Uusi Rautatienkatu 21
Kiinteistö Oy Tampereen Rautatienkatu 23

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät seuraavat tytäryhtiöt

eFennia Oy
Emmelia Oy
Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy
Asunto Oy Espoon Myllynkivi
Asunto Oy Helsingin Vattuniemenkuja 8
Asunto Oy Helsingin Viikinportti
Asunto Oy Keravan Jaakonkulma
Asunto Oy Oulun Alppilan Ruusu
Kiinteistö Oy Eagle Lahti
Kiinteistö Oy Joensuun Metropol
Kiinteistö Oy Ornant
Kiinteistö Oy Ruosilantie 4-6
Kiinteistö Oy Ruosilantie 11
Kiinteistö Oy Tampereen Rautatienkatu 21
Kiinteistö Oy Televisiokatu 1
Kiinteistö Oy Televisiokatu 3

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia

Uudet tytäryhtiöt

Kiinteistö Oy Uudenmaankatu 24
Kiinteistö Oy Biolinja 27
Kiinteistö Oy Espoon Portti 1-5

Tytäryhtiöt

Fennia Varainhoito Oy
Kiinteistö Oy Kalevankatu 9
Kiinteistö Oy Teohypo
Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1
Kiinteistö Oy Kaakkurin Liikekeskus
Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6
Kiinteistö Oy Sellukatu 5
Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus
Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5
Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1
Kiinteistö Oy Vasaramestari
Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25
Asunto Oy Jyväskylän Jontikka 2
Asunto Oy Tampereen Vuoreksen Puistokatu 76

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät osakkuusyhtiöinä

Uudenmaan Pääomarahasto Oy

Emoyhtiön liitetiedot

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT

1 000 €

	2012	2011
1. VAKUUTUSMAKSUTULO		
Vahinkovakuutus		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	375 600	358 659
Jälleenvakuutus	431	442
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	376 031	359 102

2. VAKUUTUSRYHMÄKOHTAINEN TULOS, EMOYHTIÖ

Vakuutusluokkaryhmä	Vuosi	Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleenvakuuttajien osuus	Vakuutustekninen kate ennen yhteistakuuerän ja tasoitusmäärän muutosta
1 000 €							
Lakisääteinen tapaturma	2012	88 146	89 417	-87 928	-10 964	-266	-9 741
	2011	83 810	82 600	-106 245	-10 685	-230	-34 561
	2010	71 927	71 977	-67 031	-9 160	-422	-4 636
Muu tapaturma ja sairaus	2012	32 210	30 719	-30 856	-9 540	-108	-9 785
	2011	29 262	28 046	-31 409	-9 243	-93	-12 699
	2010	26 174	25 158	-24 430	-7 760	-82	-7 114
Moottori-ajoneuvovastuu	2012	71 721	71 290	-45 939	-19 994	-370	4 986
	2011	72 052	71 512	-78 400	-19 897	-452	-27 238
	2010	69 254	69 015	-57 308	-17 553	-326	-6 171
Maa-ajoneuvot	2012	62 378	61 296	-53 406	-17 093	-204	-9 407
	2011	59 807	59 216	-47 649	-16 549	-202	-5 185
	2010	58 034	58 577	-44 677	-14 556	-185	-841
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2012	75 927	74 165	-74 885	-20 101	3 336	-17 485
	2011	71 071	69 910	-65 958	-19 734	-1 678	-17 459
	2010	65 975	65 322	-66 264	-17 072	-2 183	-20 198
Vastuu	2012	23 244	22 346	-13 447	-4 622	-492	3 785
	2011	21 987	21 336	-18 161	-4 438	3	-1 261
	2010	19 221	18 756	-12 905	-3 647	-95	2 108
Muut	2012	21 973	21 520	-13 970	-5 935	-1 228	388
	2011	20 670	20 641	-13 090	-5 890	-593	1 068
	2010	20 585	20 277	-10 380	-5 356	-818	3 723
ENSIVAKUUTUS	2012	375 600	370 753	-320 432	-88 249	670	-37 258
YHTEENSÄ	2011	358 659	353 260	-360 912	-86 437	-3 246	-97 335
	2010	331 170	329 083	-282 996	-75 104	-4 112	-33 129
Jälleenvakuutus	2012	431	427	172	-172	0	427
	2011	442	438	-231	-191	0	16
	2010	378	353	-115	-178	1	61
YHTEENSÄ	2012	376 031	371 181	-320 261	-88 421	670	-36 831
	2011	359 102	353 698	-361 143	-86 628	-3 246	-97 319
	2010	331 548	329 436	-283 111	-75 282	-4 111	-33 068
Vakuutustekniset tuotot ja kulut	2010						6 159
Tasoitusmäärän muutos	2012						-6 698
	2011						60 323
	2010						-491
VAKUUTUS-TEKNINEN KATE	2012						-43 529
	2011						-36 996
	2010						-27 400

1 000 €	2012	2011
3. VAKUUTUSMAKSUTULOSTA VÄHENNETYT ERÄT		
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	1 262	1 978
Jakojärjestelmämaksut	22 833	24 779
Vakuutusmaksuvero	58 194	55 454
Palosuojelumaksu	833	781
Liikenneturvallisuusmaksu	707	672
Työsuojelumaksu	1 555	1 531
	85 383	85 194

1 000 €	2012	2011
4. LIIKEKULUERITTELY		
Kokonaisliikekulut toiminnoittain		
Maksetut korvaukset	30 070	28 883
Liikekulut	88 290	86 486
Sijoitustoiminnan hoitokulut	2 805	3 012
Muut kulut	-103	-129
Yhteensä	121 062	118 252
Toimintokohtaiset suunnitelmapoistot		
Maksetut korvaukset	2 861	2 394
Liikekulut	6 305	5 890
Sijoitustoiminnan hoitokulut	389	194
Yhteensä	9 556	8 477
Tuloslaskelman liikekulujen erittely		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	6 846	5 872
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	62	71
Muut vakuutusten hankintamenot	35 509	34 880
	42 418	40 824
Vakuutusten hoitokulut	28 703	29 023
Hallintokulut	17 301	16 781
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-131	-142
Yhteensä	88 290	86 486

1 000 €	2012	2011
5. ERITTELYT HENKILÖSTÖKULUISTA, HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	53 231	50 227
Eläkekulut	9 555	9 095
Muut henkilösivukulut	4 713	4 727
Yhteensä	67 499	64 049
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen	563	643
Hallitus	149	155
Hallintoneuvosto	140	151
Yhteensä	851	949
Toimitusjohtajan eläkeikä määräytyy TyEL:in mukaan.		
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana		
Konttorihenkilöstö	573	568
Myyntihenkilöstö	494	471
Yhteensä	1 067	1 039
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	57	42
Veroneuvonta	5	9
Muut palvelut	32	1
Yhteensä	93	52

1 000 €	2012	2011
6. SIIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY		
Sijoitustoiminnan tuotot		
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Osinkotuotot	60	108
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	3 597	3 863
Muilta yrityksiltä		
Muut tuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	486	487
Muilta yrityksiltä	21 014	18 544
	25 097	22 894
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	8 743	7 538
Korkotuotot	16 317	20 339
Muut tuotot	2 001	1 736
	27 061	29 613
Yhteensä	52 219	52 615
Arvon alentumisten palautukset	6 555	1 214
Myyntivoivot	42 443	33 042
Yhteensä	101 216	86 870
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista		
Saman konsernin yrityksille	-10 415	-9 992
Muille yrityksille	-3 576	-3,642
	-13 991	-13 634
Kulut muista sijoituksista	-3 072	-3 360
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut		
Muille yrityksille	-347	-427
Yhteensä	-17 411	-17 422
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-6 000	-12 631
Rakennusten suunnitelmapoistot	-2 105	-2 098
	-8 106	-14 729
Myyntitappiot	-3 886	-26 845
Yhteensä	-29 402	-58 996
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	71 814	27 874

1 000 €	Sijoitukset 31.12.2012			Sijoitukset 31.12.2011		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
7. SIOJITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO						
Kiinteistöt	24 384	35 694	74 111	22 902	34 664	70 977
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	70 402	70 402	80 786	69 143	69 143	77 687
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriksissä	7 108	7 158	9 456	8 041	8 091	10 652
Muut kiinteistöosakkeet	6 914	7 133	8 132	4 006	4 275	5 375
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	125 427	125 427	125 427	115 978	115 978	115 978
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	25 982	25 982	38 626	25 982	25 982	38 626
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	548 641	548 641	606 164	408 421	408 421	439 126
Rahoitusmarkkinavälineet	289 736	289 736	311 099	448 031	448 031	455 323
Kiinnelainasaamiset	6 555	6 555	6 555	4 481	4 481	4 481
Muut lainasaamiset	24 224	24 224	24 224	21 735	21 735	21 735
Talletukset	1 000	1 000	1 000	-	-	-
Jälleenvakuutustalletesaamiset	57	57	57	46	46	46
	1 130 430	1 142 009	1 285 638	1 128 768	1 140 849	1 240 008
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	-5 479			-2 213		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonorotuksia		10 593			11 096	
Muita arvonorotuksia		986			986	
		11 579			12 082	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			143 629			99 158

1 000 €	Kiinteistösijoitusten muutokset 1.1.2012 - 31.12.2012	
	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä
8. KIINTEISTÖSIJOITUKSET		
Hankintameno 1.1.	134 605	115 978
Lisäykset	6 662	25 805
Vähennykset	-1 072	-16 356
Hankintameno 31.12.	140 195	125 427
Kertyneet poistot 1.1.	-35 661	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	
Tilikauden poistot	-2 105	
Kertyneet poistot 31.12.	-37 766	
Arvonalentumiset 1.1.	-4 281	
Tilikauden arvonalentumiset	-	
Arvonalentumisten palautukset	778	
Arvonalentumiset 31.12.	-3 503	
Arvonkorotukset 1.1.	21 511	
Vähennykset	-50	
Arvonkorotukset 31.12.	21 461	
Kirjanpitoarvo 31.12.	120 386	125 427
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet:		
Jäljellä oleva hankintameno	15 858	
Kirjanpitoarvo	16 352	
Käypä arvo	19 659	

1 000 €

9. SIJOITUKSET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ

1 000 €	Muutokset saman konsernin yrityksissä 1.1.2012 - 31.12.2012	
	Hankintameno 1.1. / 31.12.	
Kirjanpitoarvo 31.12.		25 982

1 000 €	2012	2011
10. MUUT SIIJOITUKSET		
Muut lainasaamiset eriteltynä vakuuden mukaan		
Muu vakuus	24 224	21 735
11. SAAMISET		
Muut saamiset		
Samana konsernin yrityksiltä	1 302	6 676

1 000 €	Osuus kaikista osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
12. OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ			
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet, kotimaiset			
Aloitusrahasto Vera Oy	0,6791	500	500
Autovahinkokeskus Oy	11,5972	278	278
Eläke-Fennia, keskinäinen vakuutusyhtiö		1 689	1 689
Fortum Oyj	0,0189	2 372	2 372
Holiday Club Resorts Oy	2,5765	1 451	1 462
Kemira Oyj	0,0739	1 210	1 349
Kesko Oyj, sarja B	0,0799	1 110	1 323
Kone Oyj, sarja B	0,0063	742	781
Konecranes Oyj	0,0140	211	227
Kytäjä Golf Oy	5,0000	960	960
Metso Oyj	0,0329	1 522	1 585
Neste Oil Oyj	0,0103	256	258
Nokia Oyj	0,0071	711	783
Nokian Renkaat Oyj	0,0078	311	311
Panostaja Oyj	6,7048	2 810	2 810
Sampo Oyj, sarja A	0,0063	812	857
Stora Enso Oyj, sarja R	0,0110	352	354
Terveysrahasto Oy, B-osake	3,2201	419	419
UPM-Kymmene Oyj	0,0067	312	312
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	13,7094	2 000	2 000
Wärtsilä Oyj Abp	0,0096	567	620

1 000 €	Osuus kaikista osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Osakkeet ja osuudet, ulkomaiset			
Alankomaat			
Koninklijke KPN NV (Royal)	0,0065	345	345
Royal Dutch Shell Plc	0,0013	1 017	1 314
Espanja			
Telefonica S.A.	0,0015	674	674
Kypros			
PROSAFE SE	0,0696	1 006	1 025
Luxemburg			
Oriflame Cosmetics SA	0,0719	960	963
Norja			
Fred Olsen Energy ASA	0,0390	786	854
StatoilHydro ASA	0,0017	1 000	1 040
Ranska			
GDF Suez	0,0017	622	622
Sanofi-Aventis	0,0015	1 098	1 425
Ruotsi			
K III Sweden AB - C	3,0800	1 299	1 313
Nordea Bank AB FDR	0,0011	307	318
Saksa			
Volkswagen Ag	0,0027	1 068	1 304
Sveitsi			
Novartis AG	0,0005	506	619
Yhdysvallat			
Intel Corporation	0,0024	1 865	1 876

1 000 €	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Sijoitusrahasto-osuudet		
Aberdeen Asia Pacific Fund A2	707	1,697
Aberdeen Indirect Property Partners	1 149	1 149
Aktia America B	2 580	2 978
Aktia Em Mrkt Local Currency Bond+ D	3 710	4 601
Aktia Em Mrkt Local Currency T-Bill+ D	5 480	5 669
Aktia Global Government Bond+	4 503	4 631
Alfred Berg Korko B	7 500	7 513
Allianz Global Investors - Euro High Yield Bond IT	2 187	2 432
Aviva Investors - Global Short Duration High Yield	10 000	10 331
Aviva Investors SICAV - Global High Yield Bond I	4 640	5 315
BGF European Fund A2	4 666	4 786
Bluebay Emerging Markets Bond Fund R	13 648	17 403
Bluebay Emerging Markets Corporate Bond Fund	16 284	19 164
Bluebay Emerging Mkts Local Currency Bond I USD	23 535	26 638
Bluebay High Yield Bond Fund I	20 952	30 890
BNP Paribas L1 - Bond World Emerging Local	10 000	10 368
Brummer & Partners Lynx Fund	2 004	2 024
Brummer & Partners Nektar Fund	2 007	2 067
CRM US Equity Opportunities - Class S USD	8 737	8 925
DNB OBX ETF	3 025	3 358

1 000 €	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Eaton Vance Emerald PPA Emerg Mkts Equity Fund	7 226	7 594
Enter Select	1 630	1 697
EPI Baltic I Oy	399	399
eQ Emerging Dividend Units	6 224	7 145
eQ Emerging Markets Local Currency Credit	1 000	1 011
Evli Euro Liquidity B	12 801	13 033
Evli European High Yield B	5 993	6 897
Fidelity Active Strategy - Emerging Markets Fund	4 003	4 826
Fidelity Active Strategy - Europe Fund	2 102	2 875
Fidelity China Focus	987	1 318
FIM Brands	296	324
FIM Brazil	1 291	1 988
FIM BRIC+	816	840
FIM Euro	3 431	3 725
FIM Euro High Yield	2 370	2 654
FIM Kehittyvä Korko	2 366	2 570
FIM Likvidi	4 008	4 021
FIM Unioni	337	384
Fondita Nordic Micro Cap B	3 019	3 780
Fourton Odysseus	2 030	2 871
Goldman Sachs Global Emerging Markets Debt	7 431	13 426
Handelsbanken Eurooppa Selective A I	1 647	1 896
Handelsbanken Pohjoismaat Selective A I	2 202	2 396
iShares FTSE Xinhua China 25 Index Fund	7 190	7 664
iShares Russell 2000 Value Fund ETF	1 766	1 948
iShares S&P 500 Index	813	819
iShares STOXX Europe 600 ETF	4 429	4 526
iShares STOXX Europe 600 Health Care ETF	1 535	1 666
Jo Hambro European Select Values EUR	4 251	4 484
JPM US Select 130/30 A acc-USD	6 643	8 625
JPMorgan Funds - Emerging Markets Corporate Bond F	1 000	1 003

1 000 €	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Kauppakeskuskiint. FEA Ky	18 711	18 711
Kempen International Fund Euro Credit Fund	6 000	6 493
Limited Life Credit Opportunity AX EUR	10 000	10 605
Market Vectors Agribusiness ETF	2 800	2 800
Muzinich Funds - Americayield Fund Hedged Acc	1 986	2 256
Muzinich Funds - Europeyield Fund	14 000	14 469
Muzinich Short Duration High Yield Fund I	25 475	26 452
Odin Finland II	3 679	3 679
Pioneer Funds - Euro High Yield	30 704	31 057
chroder ISF US Small & Mid-Cap Equity	2 427	3 412
SEB European Equity Small Caps	2 435	2 653
SEB Money Manager B	15 032	15 126
SEB Money Manager Plus BI	8 180	9 449
SEB Sverigefond	4 168	4 258
Seligson & Co Euro Corporate Bond A	5 009	5 286
Seligson & Co Kehittyvät markkinat I A	879	879
Seligson & Co OMX Helsinki 25-indeksiosuus ETF	3 791	3 982

1 000 €	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Seligson & Co Rahamarkkinarahasto AAA	157	158
SKY Harbor Global Funds - US High Yield Fund	11 200	11 241
Sponda Fund I Ky	5 426	5 426
SPYDR Standard & Poors 500 Index Ser.1 Standard	10 835	12 166
Taaleritehdas Rupla Osake A (Kasvu)	1 825	1 825
Vanguard MSCI Emerging Markets ETF	12 417	13 457
WestLB Mellon Compass Fund - Euro Corporate Bond	5 117	5 613
William Blair Sicav - Emerging Leaders Growth	7 227	7 455
William Blair US All Cap Growth Fund D	8 632	8 735
XACT OMX 30 Index Fund	5 098	5 642
XACT OMX Stockholm BI ETF	2 061	2 061
Pääomarahastot		
Access Capital LP	0	1 787
Auda Capital III L.P.	949	949
Duke Street Capital VI LP	1 662	1 662
Euro Choice IV GB Limited	2 133	2 133
Fennia Avainrahasto Ky	2 174	2 174
MB Equity Fund III Ky	985	1 371
MB Equity Fund IV Ky	1 076	1 076
Mediatonic Fund I Ky	346	346
Midinvest Fund II Ky	360	360
Nexit Infocom 2000 Fund Limited Partnership	135	135
Nokia Venture Partners II, L.P.	334	334
Partners Group European Buyout	3 432	3 794
Partners Group European Mezzanine	3 326	3 326
Permira Europe II LP2	431	431
Permira Europe IV LP2	1 448	1 505
Selected Mezzanine Funds I Ky	4 575	4 837
Selected Private Equity Funds I Ky	3 058	3 058
Teknoventure Rahasto III Ky	2 138	2 859
The First European Fund Investments UK Ltd Partnership	464	464
The Triton Fund II L.P.	1 257	1 257
The Triton Fund III L.P.	4 343	4 343
Muut	7 051	7 337
	548 641	606 164

1 000 €	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennakko- maksut	Koneet ja kalusto	Yhteensä
13. AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET				
Hankintameno 1.1.2012	45 519	12 159	16 674	74 352
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-710		-150	-859
Lisäykset	11 395	18 054	2 273	31 722
Vähennykset	-	-10 230	-1 369	-11 600
Hankintameno 31.12.2012	56 205	19 982	17 428	93 615
Kertyneet poistot 1.1.2012	-23 568		-9 384	-32 952
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	710		150	859
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			1 046	1 046
Tilikauden poistot	-7 114		-2 442	-9 556
Kertyneet poistot 31.12.2012	-29 972		-10 631	-40 603
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	26 233	19 982	6 796	53 012

1 000 €	2012	2011
14. VAKAVARAISUUSTUNNUSLUVUT		
Toimintapääoma		
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	210 580	186 242
Tilinpäätössiirtojen kertymä	1 534	1 941
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	143 629	99 158
Aktivoidut aineettomat hyödykkeet	-46 215	-34 110
Muut erät	-	-461
	309 528	252 769
Vakuutusyhtiölain 11 luvun 7 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä	76 246	71 515
Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuovelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	163 596	156 899
Tasoitusmäärä suhteessa täyteen määräänsä %	40%	40%
Vastuunkantokyky prosentteina eli toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin 12 edeltävältä kuukaudelta (%)		
- vuodelta 2012	129%	
- vuodelta 2011	117%	
- vuodelta 2010	155%	
- vuodelta 2009	138%	
- vuodelta 2008	101%	
15. VELAT		
Muut velat		
Samana konsernin yrityksille	817	1 134

1 000 €	2012
16. OMA PÄÄOMA	
Sidottu	
Pohjarahasto 1.1. / 31.12.	4 339
Takuupääoma 1.1. / 31.12.	3 364
Arvonkorotusrahasto 1.1. / 31.12.	885
Sidottu yhteensä	8 587
Vapaa	
Varmuusrahasto 1.1.2012	186 173
Siirto edellisen tilikauden tappiosta	-8 577
Varmuusrahasto 31.12.2012	177 596
Hallituksen käyttövarat 1.1. / 31.12.	59
Edellisten tilikausien voitto	
Edellisen tilikauden tappio	-8 577
Siirto varmuusrahastoon	8 577
Edellisten tilikausien voitto	-
Tilikauden voitto	24 339
Vapaa yhteensä	201 993
Oma pääoma yhteensä	210 580
Arvonkorotusrahaston erittely 31.12.2012	
Sijoitusomaisuuden arvonkorotukset	458
Käyttöomaisuuden arvonkorotukset	426
	885
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.2012	
Tilikauden voitto	24 339
Varmuusrahasto	177 596
Hallituksen käyttövarat	59
	201 993

1 000 €	2012	2011
17. VAKUUDET JA VASTUUSITOUUMUKSET		
Omasta puolesta annetut		
Johdannaissopimuksista johtuva vastuu		
Korkojohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
Kohde-etuuden arvo	–	13 729
Käypä arvo	–	-173
Ei-suojaavien johdannaissopimusten negatiiviset arvostuserot käsitellään kirjanpidossa tulosvaikutteisesti.		
Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut arvopaperit	51	2 006
Leasing- ja vuokravastuut	7 207	4 090
Pantit	181	181
Muut vastuusitoumukset		
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen yhtiö on muiden Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman verovelvollisuusryhmän jäsenten kanssa yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilittävistä arvonlisäveroista		
Samana konsernin yritykset	9	-152
Muut yritykset	5 932	6 233
Kiinteistöinvestointien AVL:n 120 §:n mukainen tarkistusvastuu	66	77
Sijoitussitoumukset		
Sitouduttu merkitsemään pääomarahastojen osuuksia	28 248	33 402

18. LÄHIPIIRILAINAT JA -LIIKETOIMET

Yhtiö on myöntänyt 2.044.444,00 euroa rahalainoja vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville. Yhtiöllä ei ole vastuita eikä vastuusitoumuksia vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville. Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

Konsernia koskevat liitetiedot

Fennian konsernitilinpäätöksestä on saatavissa jäljennös yhtiön pääkonttorista osoitteesta Televisiokatu 1, Helsinki.

KONSERNIN TULOSANALYYSI (M€)

	2008	2009	2010	2011	2012
Vahinkovakuutus					
Vakuutusmaksutuotot	335	334	324	349	366
Korvauskulut	-284	-256	-282	-360	-314
Liikekulut	-68	-72	-75	-86	-88
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	0	0	6	0	0
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	-19	6	-27	-97	-37
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonorotukset	-12	62	66	29	70
Muut tuotot ja kulut	1	1	0	1	2
Osuus osakkuusyritysten voitosta	0	0	1	0	0
Liikevoitto/-tappio	-30	68	40	-67	35
Tasoitusmäärän muutos	-3	-32	0	60	-7
Vahinkovakuutuksen voitto/tappio ennen satunnaisia eriä	-34	37	39	-7	29
Henkivakuutus					
Vakuutusmaksutulo	54	70	60	79	90
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonorotukset ja niiden oikaisut	-84	91	81	-27	63
Maksetut korvaukset	-76	-53	-51	-62	-64
Vastuavelan muutos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	87	-84	-62	23	-66
Liikekulut	-7	-7	-8	-10	-11
Muut vakuutustekniset tuotot					
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	-25	16	20	3	13
Muut tuotot ja kulut	0	0	0	-1	-1
Liikevoitto/-tappio	-25	16	20	2	12
Tasoitusmäärän muutos	-1	0	-1	-1	-1
Lisäedut	0	-4	-4	2	-1
Henkivakuutuksen voitto/tappio ennen satunnaisia eriä	-26	12	15	4	10
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	-	-	-	-
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-60	48	54	-3	39
Tuloverot ja muut välittömät verot	-1	-3	-11	-1	-9
Vähemmistöosuudet	10	-5	-6	-1	-3
Konsernin voitto/tappio tilikaudelta	-50	41	37	-5	27

		2008	2009	2010	2011	2012
Konsernin tunnusluvut (*)						
Liikevaihto	M€	309	567	540	442	603
Vakuutusmaksutulo	M€	401	410	392	439	467
Liikevoitto/-tappio	M€	-55	84	59	-65	48
Voitto/tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	M€	-60	48	54	-3	39
Kokonaistulos	M€	-87	172	75	-95	116
Vakavaraisuuspääoma	M€	362	529	583	478	573
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		1 038	1 067	1 087	1 238	1 270
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut						
Vakuutusmaksutulo	M€	347	340	332	359	376
Vahinkosuhte	%	85,0	76,6	87,0	103,1	85,9
Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua	%	81,0	72,5	82,9	99,7	82,1
Liikekulusuhte	%	20,4	21,6	23,2	24,8	24,2
Yhdistetty kulusuhte	%	105,4	98,2	110,2	127,9	110,1
Yhdistetty kulusuhte ilman perustekorkokulua	%	101,4	94,1	106,0	124,5	106,3
Liikevoitto/-tappio	M€*	-30	68	40	-67	35
Kokonaistulos	M€	-62	129	56	-87	80
Kokonaispääoman tuotto	%	-4,1	11,2	5,0	-5,2	6,3
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	M€	-44	123	83	10	116
tuotto sitoutuneelle pääomalle	%	-3,8	11,5	6,8	0,8	9,1
Toimintapääoma	M€	153	246	285	253	310
Tasotusmäärä	M€	185	217	217	157	164
Vakavaraisuuspääoma	M€	338	462	502	410	473
vastuuvelasta	%	42,1	56,7	60,5	44,5	49,8
Vastuunkantokyky	%	101,1	138,5	155,0	117,5	129,4
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		954	986	995	1 039	1 067
Henkivakuutuksen tunnusluvut						
Vakuutusmaksutulo	M€	55	70	60	79	91
Liikekustannus kuormitustulosta	%*	90,0	99,1	105,2	113,4	117,4
Liikevoitto/-tappio	M€*	-25	16	20	2	12
Kokonaistulos	M€	-38	43	24	-9	36
Kokonaispääoman tuotto	%	-3,5	11,0	7,6	1,9	9,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	M€	-27	60	43	7	58
tuotto sitoutuneelle pääomalle	%	-4,4	10,7	7,2	1,1	9,3
Toimintapääoma	M€	48	88	106	98	130
Tasotusmäärä	M€	5	5	6	6	7
Vakavaraisuuspääoma	M€	52	93	112	105	137
Vakavaraisuusaste	%	9,4	16,0	18,5	17,4	21,8
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		29	31	42	47	48

* Konsernitilinpäätöksen mukaiset tunnusluvut

SIJOITUSJAKAUMA (KÄYVIN ARVOIN)	2012		2011		2010		2009		2008	
	M€	%	M€	%	M€	%	M€	%	M€	%
Lainasaamiset ¹⁾	36,4	2,8	27,9	2,2	20,3	1,6	10,7	0,9	4,8	0,5
Joukkovelkakirjalainat ^{1), 2)}	565,8	43,7	459,7	36,8	586,0	46,5	655,4	55,6	556,1	52,2
*sisältää korkorahastoja	282,2	21,8	166,7	13,4	150,4	11,9	164,6	14,0	107,4	10,1
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1), 2), 3)}	86,2	6,7	187,5	15,0	72,2	5,7	707,0	6,0	201,9	18,9
*sisältää korkorahastoja	49,3	3,8	18,7	1,5	21,1	1,7	49,8	4,2	57,0	5,3
Osakkeet ja osuudet	283,3	21,9	270,5	21,7	269,5	21,4	173,5	14,7	109,8	10,3
Kiinteistösijoitukset ⁴⁾	318,1	24,6	302,4	24,2	297,4	23,6	249,6	21,2	152,6	14,3
*sisältää sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä	25,9	2,0	21,7	1,7	22,0	1,7	21,6	1,8	22,0	2,1
Muut sijoitukset	4,2	0,3	0,5	0,0	154,0	1,2	19,6	1,7	40,6	3,8
Sijoitukset yhteensä	1 294,0	100,0	1 248,5	100,0	1 260,7	100,0	1 179,5	100,0	1 065,8	100,0
Jvk-salkun modifioitu duraatio	4,28		4,10		3,34		2,79		3,83	

1) Sisältää kertyneet korot

2) Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot muihin rahoitusmarkkinavälineisiin

3) Sisältää taseen sijoituksiin kuuluvat talletukset

4) Sisältää niiden sijoitusrahastojen osuudet ja sijoitukset niihin rinnastettaviin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin.

SIJOITUSTOIMINNAN	2012	2011	2010	2009	2008
NETTOTUOTTOERITTELY	M€	M€	M€	M€	M€
Suorat nettotuotot	34,8	35,2	36,9	36,4	39,3
Lainasaamiset	2,1	1,9	1,0	0,4	0,4
Joukkovelkakirjalainat	11,4	15,9	22,0	20,9	22,5
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	2,5	2,4	0,5	5,5	6,7
Osakkeet ja osuudet	7,8	6,9	4,2	1,5	2,1
Kiinteistösijoitukset	13,0	10,8	10,7	9,1	9,1
Muut sijoitukset	0,1	0,1	0,1	0,1	-0,4
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-2,1	-2,8	-1,6	-1,2	-1,1
Arvonmuutokset kirjanpidossa ¹⁾	37,0	-7,3	28,9	26,9	-51,0
Osakkeet ja osuudet	13,5	-16,4	11,5	9,1	-26,9
Joukkovelkakirjalainat	21,5	7,6	18,8	23,0	-19,4
Kiinteistösijoitukset	3,1	0,8	-1,1	-7,0	-4,9
Muut sijoitukset	-1,0	0,7	-0,3	1,7	0,2
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	71,8	27,9	65,8	63,2	-11,7
Arvostuserojen muutos ²⁾	44,5	-17,5	17,1	60,1	-31,8
Osakkeet ja osuudet	10,8	-16,9	21,2	7,4	-29,5
Joukkovelkakirjalainat	30,0	-10,4	-6,8	51,2	-3,7
Kiinteistösijoitukset	3,6	11,6	4,7	1,8	8,6
Muut sijoitukset	0	-1,9	-2,0	-0,3	-7,2
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	116,3	10,4	82,9	123,3	-43,5
Johdannaisten osuus sijoitustoiminnan nettotuotoista	-1,2	-0,9	-12,3	-0,5	-0,8

1) Myyntivoitot ja tappiot sekä muut kirjanpidon arvomuutokset

2) Taseen ulkopuoliset arvomuutokset

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO SITOUTUNEELLE PÄÄOMALLE 1.1. - 31.12.2012

	Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvo in ¹⁾	Sitoutunut pääoma ²⁾	Tuotto - % sitoutuneelle pääomalle				
	M€	M€	2012	2011	2010	2009	2008
Lainasaamiset	2,1	33,8	6,1	7,4	6,5	7,5	9,1
Joukkovelkakirjalainat ³⁾	63,0	497,0	12,7	2,4	5,1	16,4	-0,1
*josta korkorahastoja	34,4	233,5	14,7	0,9	11,4	40,4	-18,7
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ³⁾	2,5	197,5	1,3	1,7	1,8	3,8	4,6
*josta korkorahastoja	1,1	57,6	2,0	1,4	1,8	5,8	2,5
Osakkeet ja osuudet	32,1	250,2	12,8	-9,7	18,7	15,6	-32,6
Kiinteistösijoitukset ⁴⁾	19,6	293,9	6,7	7,9	5,5	2,1	9,7
*josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä	3,4	21,4	16,1	3,1	6,6	-11,1	-16,1
Muut sijoitukset	-0,9	0,8	-123,4	-14,9	-11,4	4,3	-16,2
Sijoitukset yhteensä	118,4	1 273,2	9,3	1,0	7,0	11,6	-3,7
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-2,1	-2,1					
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in	116,3	1 271,1	9,1	0,8	6,8	11,5	-3,8

- 1) Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvo in = Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat. Kassavirralla tarkoitetaan ostojen / kulujen ja myyntien / tuottojen erotusta.
- 2) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.
- 3) Sisältää ko. sijoituksiin tilastoitavien korkorahastojen tuotot
- 4) Sisältää kiinteistösijoituksiin tilastoitavien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotot

Tunnuslukujen laskentakaavat

Yleiset tunnusluvut

Liikevaihto =

Vahinkovakuutuksen liikevaihto

- + vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
- + muut tuotot

Henkivakuutuksen liikevaihto

- + vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
- + muut tuotot

Kokonaistulos = liikevoitto (tappio) +/- taseen ulkopuolisten arvostuserojen muutos

Kokonaispääoman tuotto käyvin arvoin (%) =

- +/- liikevoitto tai tappio
- + rahoituskulut
- + perustekorkokulu
- +/- sijoitusten arvostuserojen muutos
- + taseen loppusumma
- sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka
- +/- sijoitusten arvostuserot

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

Henkivakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan vakuutuksille vuoden aikana hyvitettyä takuukorkoa lisättynä/vähennettynä mahdollisilla takuukoron täydennysvastuun muutoksilla.

Vahinkovakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan diskontatun korvausvastuun purkautumisen vaikutusta yhtiön korvauskuluun sen diskontatessa pääomamuotoiset eläkkeet. Se lasketaan kertomalla vuoden alun diskontattu korvausvastuu edellisen vuoden lopussa käytetyllä perustekorolla.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle käyvin arvoin (%)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä =

Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä.

Vahinkovakuutus

Vakuutusmaksutulo = vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta.

Vahinkosuhde % =
$$\frac{\text{korvauskulut}}{\text{vakuutusmaksutuotot}}$$

Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua) % =
$$\frac{\text{korvauskulut (ilman perustekorkokulua)}}{\text{vakuutusmaksutuotot}}$$

Liikekulusuhde % =
$$\frac{\text{liikekulut}}{\text{vakuutusmaksutuotot}}$$

Tunnusluvut lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Yhdistetty kulusuhde % = vahinkosuhde + liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua) % =
vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua) + liikekulusuhde

Toimintapääoma ks. laskelma liitetiedoissa

Vakavaraisuuspääoma = toimintapääoma + tasoitusmäärä
+ vähemmistöosuus

Vakavaraisuuspääoma vastuuelasta % =
$$\frac{\text{vakavaraisuuspääoma}}{\text{+ vakuutustekninen vastuuelka} - \text{tasoitusmäärä}}$$

Vakuutustekninen vastuuelka lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Vastuunkantokyky % =
$$\frac{\text{vakavaraisuuspääoma}}{\text{vakuutusmaksutuotot}}$$

Vakuutusmaksutuotot lasketaan kahdeltatoista edeltävältä kuukaudelta jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Henkivakuutus

Vakuutusmaksutulo = vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta.

Liikekustannussuhde (% kuormitustulosta) =
+ liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta
+
$$\frac{\text{korvausten selvittelykulut}}{\text{kuormitustulo}}$$

Toimintapääoma ks. laskelma liitetiedoissa

Vakavaraisuuspääoma = toimintapääoma + tasoitusmäärä
+ vähemmistöosuus

Vakavaraisuusaste (%) =
$$\frac{\text{vakavaraisuuspääoma}}{\text{+ vakuutustekninen vastuuelka} - \text{tasoitusmäärä} - 75\% \text{ sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelka}}$$

Vakuutustekninen vastuuelka lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinta

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta yleisesti

Fennia-konsernin, johon kuuluvat Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (jäljempänä Fennia) sekä sen tytäryhtiöt Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia (jäljempänä Henki-Fennia) ja Fennia Varainhoito Oy (jäljempänä Fennia Varainhoito), riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan kehikko kuvataan konserniyhtiöiden hallitusten vahvistamissa periaateasiakirjoissa. Keskeisin näistä asiakirjoista on riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, joissa kuvataan sekä riskien- että vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet konsernissa.

Fennia-konsernissa riskienhallinnalla tarkoitetaan koordinoituja strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla konsernin ja konserniyhtiöiden riskit tunnistetaan, mitataan, seurataan, hallitaan ja ilmoitetaan. Vakavaraisuuden hallinnalla puolestaan tarkoitetaan strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla ohjataan ja määritetään konserniyhtiöiden ja konsernin riskinkantokyky, riskinottohalukkuus ja riskinsietokyky sekä keskeisten riskien rajoitukset.

Riskien ja vakavaraisuuden hallinnan organisointi

Fennian hallitus konsernin emoyhtiön hallituksena on sen ylin päätöksentekoeelin ja kantaa vastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta ja sen sovittamisesta osaksi konsernin luotettavaa hallintojärjestelmää. Fennian hallituksen vastuulla on varmistaa, että konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden erityispiirteet ja konsernin sisäiset yhteydet (mm. sisäiset transaktiot, kaksinkertaiset pääomat, pääomien siirrettävyys ja pääomien käyttö yleensä) tulevat asianmukaisesti huomioon otettua.

Henki-Fennian hallitus on ensisijassa vastuussa siitä, että yhtiö noudattaa konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita johdonmukaisesti. Sen vastuulla on varmistaa, että yhtiössä on toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimutkaisuuteen nähden riittävällä tavalla järjestetty hallintojärjestelmä, mukaan lukien sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmä.

Fennia Varainhoidon hallituksen vastuulla on varmistaa, että yhtiö noudattaa Fennia-konsernin riskienhallintajärjestelmän periaatteita siltä osin kuin yhtiön toiminnan erityispiirteet

eivät edellytä niistä poikkeamista.

Muiden tytäryhtiöiden kohdalla Fennia-konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita noudatetaan soveltuvin osin.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa koskevien tehtävien valmistelua, ohjaamista, koordinoimista ja tiedon välittämistä varten on perustettu konsernin vakuutusyhtiöiden riskienhallintakomitea. Tämän riskienhallintakomitean päätehtävänä on tukea Fennian ja Henki-Fennian toimitusjohtajia riskien- ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvissä asioissa. Puheenjohtajana toimii Fennian toimitusjohtaja, ja Henki-Fennian toimitusjohtaja on komitean vakituisena jäsenenä.

Fennia Varainhoidolle on perustettu oma, erillinen riskienhallintakomitea. Sen puheenjohtajana toimii Fennia Varainhoidon toimitusjohtaja.

Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu kolmen puolustuslinjan malliin.

1. Ensimmäisellä puolustuslinjalla on ensisijainen vastuu päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti.
2. Toinen puolustuslinja on riskienhallintakehikon omistaja ja vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta ja raportoinnista sekä lukee, seuraa ja arvioi liiketoiminta-alueiden ja tukitoimintojen (ensimmäisen puolustuslinjan) riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan prosessien implementointia.
3. Kolmannen puolustuslinjan tehtävänä on varmistaa sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan vaikuttavuus ja tehokkuus.

Kolmen puolustuslinjan mallissa vastuu riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta jakautuu seuraavasti eri toimijoiden kesken:

• Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja kantaa johdon tukemana yleisvastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan asianmukaisesta valmistelusta ja toteuttamisesta hallituksen päätösten mukaisesti.

• **Liiketoiminta-alueet ja tukitoiminnot**

Kukin liiketoiminta-alue ja tukitoiminto vastaavat ensisijaisesti päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti, seuraavat oman osa-alueensa kokonaisriskiprofiilia (toisen puolustuslinjan tuella) ja varmistavat konsernin sitovan riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan dokumentaation mukaisen toiminnan osa-alueellaan.

• **Aktuaaritoiminto**

Vastuullinen aktuaari vastaa aktuaaritoiminnosta ja siitä, että hinnoittelussa ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset. Vastuullinen aktuaari määrittelee myös vakuutusteknisen vastuuvelan tason. Aktuaaritoiminnolla on rooli paitsi ensimmäisen myös toisen puolustuslinjan toimijana. Aktuaaritoiminto osallistuu riskienhallintajärjestelmän tehokkaaseen täytäntöönpanoon, erityisesti riskienhallintamenetelmien luomiseen, mutta myös yrityksen oman riski- ja vakavaraisuusarvioinnin toteuttamiseen.

• **Riskienhallintatoiminto**

Riskienhallintatoiminnolla on pääasiallinen vastuu toisen puolustuslinjan tehtävistä. Riskienhallintatoiminto ja sen prosessit on integroitu Fennia-konsernin organisaatioon tavalla, joka varmistaa sen toiminnan operatiivisen riippumattomuuden, eli toiminto on vapaa sellaisista vaikutteista, jotka voisivat vaarantaa sen tehtävien suorittamisen objektiivisesti, tasapuolisesti ja riippumattomasti. Riskienhallintatoiminnon alaisuuteen on perustettu seuraavat viisi koordinoitiryhmää, joiden kautta riskienhallintatoiminto toteuttaa osan tehtävistään:

- Vakuutusriskien koordinoitiryhmä,
- Rahoitusmarkkinariskien koordinoitiryhmä,
- Operatiivisten riskien koordinoitiryhmä,
- Kvantitatiivisiin menetelmiin liittyvien riskien koordinoitiryhmä ja
- Liiketoimintaympäristöön liittyvien riskien koordinoitiryhmä.

Näiden koordinoitiryhmien päätehtäviin kuuluu käsitellä strategiat, prosessit ja ilmoitusmenettelyt, joita tarvitaan ris-

kien ja niiden keskinäisten yhteyksien jatkuvaan tunnistamiseen, mittaamiseen, seurantaan, hallintaan ja ilmoittamiseen.

• **Compliance -toiminto**

Toiseen puolustuslinjaan kuuluvan Compliance -toiminnon tehtävänä on varmistaa, että toiminnassa noudatetaan annettuja lakeja, asetuksia, hallinnollisia määräyksiä, finanssialan itsesääntelyä ja Fennia-konsernin sisäisiä ohjeita, ja että asiakassuhteissa noudatetaan tehtyjä vakuutus- ja muita sopimuksia sekä asianmukaisia menettelytapoja. Toiminnon tehtävänä on myös edistää säännösten noudattamista ennakoivalla oikeudellisella neuvonnalla.

• **Sisäinen tarkastus**

Kolmannen puolustuslinjan tehtävistä vastaa täysin riippumaton sisäinen tarkastus.

Riskienhallinta

Riskillä tarkoitetaan epävarmaa tapahtumaa ja sen seurausta, joka voi olla yritykselle uhka tai mahdollisuus.

Konsernissa riskienhallinnan strategioiden ja prosessien kokonaisuus jaetaan seuraaviin osa-alueisiin:

1. Riskien tunnistaminen

Ensimmäisen puolustuslinjan liiketoiminta-alueet ja tukitoiminnot tunnistavat ja arvioivat toimintaa ja tavoitteita uhkaavat riskit sekä vuosisuunnittelun yhteydessä että päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa. Riskien tunnistamista ja arviointia koordinoidaan riskienhallintakomitean ja riskienhallintatoiminnon alaisuudessa toimivien koordinoitiryhmien työskentelyssä.

2. Riskien mittaaminen

Riskien mittaamisprosessissa arvioidaan mahdollisuuksien mukaan riskien vakavuutta sekä niiden välisiä riippuvuuksia. Riskien mittaamisen tavoitteena on luoda yhteismitalliset mittarit erilaisille riskeille ja parantaa riskien vertailtavuutta. Riskien mittaaminen ja vertailu on välttämätöntä siksi, että sen avulla voidaan kohdentaa riskienhallintatoimenpiteet toiminnan kannalta oleellisiin riskeihin. Riskien mittaamisessa sovelletaan ns.

Value-at-Risk -perusteista menetelmää. Riskien vakavuuden ja riippuvuuksien mittaamisesta sekä mittaamisessa käytettävistä menetelmistä vastaa ja niitä koordinoi riskienhallintatoiminto.

3. Riskien seuranta

Konsernissa toteutetaan kvantitatiivista riskiseurantaa, joka koostuu erilaisista riski-indikaattoreista sekä kvalitatiivista riskiseurantaa, johon kuuluvat mm. suunnittelujen ja päätettyjen hallintatoimenpiteiden seuraaminen, arvioiminen ja mahdollinen testaaminen. Ensimmäinen puolustuslinja varmistaa, että riskien asianmukainen seuranta on olemassa, ja että riskeistä saadaan hallintaa varten riittävästi tietoa. Ensimmäisen puolustuslinjan seuraa suunnittelemaan ja päättämään hallintatoimenpiteitä sekä arvioi niiden vaikutusta. Toinen puolustuslinja, erityisesti riskienhallintatoiminto, toteuttaa riippumatonta kvantitatiivista ja kvalitatiivista riskien seurantaa siten, että tämä seuranta on mahdollisimman hyvin hyödynnettävissä ensimmäisessä puolustuslinjassa.

4. Riskien hallinta

Hallintaprosessissa riskit priorisoidaan ja suunnitellaan hallintatoimenpiteitä, joilla riskejä pyritään kontrolloimaan tai rajoittamaan. Ensimmäinen puolustuslinja riskien omistajana toteuttaa asianmukaisen riskien hallinnan ja suunnittelee hallintatoimenpiteet. Toinen puolustuslinja, erityisesti riskienhallintatoiminto, tukee, seuraa ja arvioi ensimmäisen puolustuslinjan suorittamaa hallintaa, mutta riippumattomuuden varmistamiseksi ei osallistu operatiivisten päätösten tekemiseen. Eri riskialueilla käytettävät hallintakeinot on kuvattu tarkemmin luvuissa 3.1 – 3.10.

5. Riskien ilmoittaminen

Riskien toteutumisesta ja niiden vaikutuksista sekä läheltä piti -tilanteista tulee konsernissa raportoida ilman aiheutonta viivettä sovittujen ilmoittamiskanavien mukaisesti. Pääsääntöisesti liiketoiminta-alueet ja tukitoiminnot raportoivat asiaan kuuluvalla riskienhallintatoiminnon alaiselle koordinoitiryhmälle, jonka kautta riskienhallintatoiminto mm. kerää tietoa riskeistä. Riskienhallintatoiminto raportoii riskeistä riskienhallintakomiteoille sekä asiaan kuuluville hallituksille toiminnon jatkuvana raportointina.

Vakavissa ja kiireellisissä asioissa liiketoiminta-alueet ja tukitoiminnot raportoivat myös suoraan toimitusjohtajalle, joka raportoi asiasta hallitukselle. Vastaavasti riskienhallintatoiminto voi vakavissa ja kiireellisissä asioissa raportoida suoraan toimitusjohtajalle tai hallitukselle.

Näitä riskienhallinnan strategioita ja prosesseja sovelletaan riskienhallinnan helpottamiseksi luodun kokonaisvaltaisen riskikartan kaikkiin riskialueisiin, joita ovat:

- vakuutusriskit,
- markkinariskit,
- vastapuoliriskit,
- operatiiviset riskit,
- kvantitatiivisten menetelmien riskit,
- keskittymäriskit,
- likviditeettiriski,
- strategiset riskit,
- maineriski ja
- ryhmäriskit.

VAKUUTUSRISKIT

Vakuutusriskit liittyvät vakuutusyhtiön perusliiketoimintaan eli vakuuttamiseen.

Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan, myynnin ohjaukseen ja riskin hinnoitteluun, eli kyseessä on tappioriski siitä, että tulevista vakuutuskorvauksista aiheutuvat kustannukset (ml. liikekulut) ylittävät vakuutuksista saadut vakuutusmaksut. Vakuutusriskeihin sisältyvät myös suurvahinkoriskit (esimerkiksi katastrofiriskit) ja jälleenvakuutusuojien asianmukaisuusriski.

Vakuutusriskiin liittyy myös tappioriski, joka johtuu vakuutusteknisen vastuuvelan epäedullisesta arvonmuutoksesta, eli varausriski. Varausriskit liittyvät vastuuvelan laskennassa tehtyjen oletusten epävarmuuteen ja arvioitujen korvausmäärien, liikekulujen ja näiden kassavirtojen epäedullisiin poikkeamiin toteutuneista kuluista.

Varausriskin vakuutusteknisiin riskitekijöihin luetaan mm. biometriset riskit (kuolleisuus-, pitkäikäisyys-, työkyvyttömyys- ja vastaavat riskit) ja erilaiset raukeamisriskit kuten esimerkiksi henkivakuutuksen takaisinostoriski.

Vakuutustekniseen vastuuvelkaan liittyy myös markkinariskejä kuten esimerkiksi inflaatio ja diskonttokorko.

Vakuutustoiminta perustuu vakuutusriskien ottamiseen,

riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä ja niiden hallintaan. Vakuutusmaksuriskin hallinnassa tärkeimmät hallintakeinot liittyvät riskien valintaan (vastuunvalinta), hinnoitteluun, vakuutusehtoihin ja jälleenvakuutusuojan hankkimiseen.

Vastuunvalinnalla ohjeistetaan myyntiä ja varmistetaan vakuutustoiminnan kannattavuutta. Vastuunvalintaa hallitaan tutkimalla tilastollisesti aiempia vahinkotapauksia, jotka ovat myös perustana hinnoittelulle. Vastuunvalinnan toimintaohjeissa määritellään, minkälaisia riskejä vakuutetaan ja miten suuria vakuutusmääriä sallitaan.

Vakuutusriskien hinnoittelulla pyritään toivottuun riskivastavuuteen, asettamalla sitä korkeampi hinta mitä suurempi riski on kyseessä ja päinvastoin. Hinnoittelun lähtökohtana on tietovaraston oikeellisuus ja riittävyys ja se, että vakuutettava kohde tunnetaan riittävän hyvin. Ainoastaan tällöin voidaan asianmukaisesti soveltaa erilaisia riskianalyyskejä ja päättää vakuutusmaksun riittävästä tasosta.

Vakuutusehtojen merkitys vakuutusriskin rajoittamisen keinona on olennainen. Vakuutusehdoissa määritetään mm. vakuutus sopimuksen kattavuus ja korvausten rajoitukset. Vakuutusriskin hallinnassa on tärkeää, että ei-toivotut riskit suljetaan pois tai rajoitetaan sopimusteitse toivotulle tasolle.

Vahinkovakuutuksessa tietyillä vakuutuslajeilla, kuten lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa, on erityislainsäädäntöä, jossa on määritelty vakuutus turvan kattavuus, mikä estää vakuutusehtojen muuttamisen tältä osin. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa on myös säädöksiä, jotka rajoittavat vakuutusyhtiön vastuuta. Eläkemuotoisten korvausten inflaatoriski ja sairaanhoitokuluihin liittyvät pitkäaikaiset korvausriskit on siirretty vakuutusalan yhteisesti kustannettaviksi ns. jakojärjestelmän kautta.

Vastuuelan laskennassa sovelletaan erilaisia kvantitatiivisia menetelmiä, joiden hallinta on varausriskin hallinnassa keskeisessä asemassa. Menetelmien lisäksi käytettävien tietojen riittävyys ja laatu sekä niiden hallinta vaikuttavat olennaisesti varausriskin luonteeseen.

Henkivakuutuksessa lainsäädäntö rajoittaa henkivakuutusyhtiön oikeutta korottaa vakuutusmaksuja tai muuttaa sopimusehtoja. Tällöin sopimusten pituus vaikuttaa varausriskin ns. biometristen riskien tasoon. Mikäli tehdyt oletukset osoittautuvat riittämättömiksi, eivätkä vakuutusmaksut ole muutettavissa, niin vastuuelkaa on täydennettävä odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla määrällä.

Suurilta vahingoilta ja vahinkotapahtumilta suojaudutaan ja niitä hallitaan ottamalla jälleenvakuutuksia. Suurvahinkoriskien hallinnassa on tärkeää, että menevän jälleenvakuutuksen rakenne ja omalle vastuulle jäävä osa mitoitetaan vakavaraisuuteen ja vakuutusvelvoitteisiin nähden sopivaksi, jotta tehokas riskinsiirto toteutuu.

Jälleenvakuutuksen käyttöön liittyy liitännäisriskejä kuten jälleenvakuutuksen saatavuus-, hinta- ja vastapuoliriskit. Jälleenvakuutusriskiä ja siihen liittyvää vastapuoliriskiä pienennetään vahinkovakuutustoiminnassa siten, että jälleenvakuuttajaksi hyväksytään vain riittävän vakavaraisuusluokituksen omaava yhtiö. Lisäksi asetetaan rajoituksia sille, kuinka suuria osuuksia yksittäisellä jälleenvakuuttajalla voi jälleenvakuutusohjelmassa olla. Henkivakuutustoiminnassa menevän jälleenvakuutuksen käyttö on vähäistä ja keskittyy sen takia muutamaasi vastapuoliin.

MÄÄRÄLLISIÄ TIETOJA VAHINKOVAKUUTUKSEN TILINPÄÄTÖKSEN VASTUUELAN RISKIMUUTTUJISTA

	Muutoksen vaikutus Fennian vakavaraisuuspääomaan	
Diskonttokorko	Alenee 0,1 % -yksikköä	- 4 milj. €
Inflaatoriski	Kasvaa 1 %	- 6 milj. €
Kuolevuus	Keski-ikä pidentyy 1 v.	- 10 milj. €

MARKKINARISKIT

Markkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu suoraan tai välillisesti rahoitusmarkkinoiden muuttujien, kuten korkojen, osakkeiden, kiinteistöjen, valuuttakurssien ja luottomarginaalien, arvojen tason ja volatiliteetin heilahteluista.

Sijoitustoiminta ja sen hallinta on markkinariskien hallinnassa erityisasemassa. Merkittävimmät riskit liittyvät sijoitusten arvojen alenemiseen ja sijoitusten yhteensopimattomuuteen vakuutusteknisen vastuuelan luonteen kanssa (ns. ALM -riski).

Markkinariskien merkittävimmät hallintakeinot liittyvät sijoitusinstrumenttien valintaan, sijoitusten hajauttamiseen ja riskien rajoittamiseen.

Markkinariskien hallinnan lähtökohtana on, että varat sijoitetaan sellaiseen omaisuuteen ja sellaisiin välineisiin, joiden riskit voidaan tunnistaa, mitata, seurata, hallita ja raportoida. Lisäksi uusiin omaisuuseriin ja sijoitusvälineisiin kohdistetaan ennen niiden hankkimista ennalta määriteltyjä toimenpiteitä, joilla varmistetaan uusien omaisuuserien tai sijoitusvälineiden hallittavuus ja sopivuus liiketoimintaan ja riskienhallintaan.

Sijoitusten riittävän laajalla hajauttamisella tavoitellaan optimaalista hajautushyötyä, riskikorjattua tuottoa ja varojen ja velkojen yhteensopivuutta.

Keskeinen markkinariskien hallintamenetelmä on riskibudjetoinnin käyttö vakavaraisuuden hallinnassa. Allokointirajoitteilla varmistetaan, että sijoitusomaisuus on riittävän laajasti hajautettu eri omaisuusluokkiin. Lisäksi määritellään yksityiskohtaisempia rajoitteita, joilla varmistetaan, että myös omaisuuslajien sisällä hajautus on tarpeeksi laajaa.

MÄÄRÄLLISIÄ TIETOJA FENNIAN SJOITUSSALKUN RISKIMUUTTUJISTA

	Muutoksen vaikutus Fennian vakavaraisuuspääomaan	
Korkosijoitukset	Korkotaso + 1 % -yksikköä	- 30 milj. €
Osakesijoitukset	Arvonmuutos -20 %	- 48 milj. €
Kiinteistösisijoitukset	Arvonmuutos -10 %	- 32 milj. €

MÄÄRÄLLISIÄ TIETOJA HENKI-FENNIAN SJOITUSSALKUN RISKIMUUTTUJISTA

	Muutoksen vaikutus Fennian vakavaraisuuspääomaan	
Korkosijoitukset	Korkotaso + 1 % -yksikköä	- 15 milj. €
Osakesijoitukset	Arvonmuutos -20 %	- 21 milj. €
Kiinteistösisijoitukset	Arvonmuutos -10 %	- 15 milj. €

VASTAPUOLIRISKIT

Vastapuoliriskissä huomioidaan mahdolliset tappiot, jotka johdetaan vakuutusyhtiön vastapuolten odottamattomasta maksukyvyttömyydestä.

Vastaavasti kuin markkinariskien hallinnan kohdalla, vastapuoliriskien hallinnan lähtökohtana on, että vastapuolet ja niihin liittyvät riskit voidaan tunnistaa, mitata, seurata, hallita ja raportoida.

Vastapuoliriskiä syntyy lähinnä (koska luottomarginaaliriski käsitellään markkinariskinä)

- johdannaissopimuksen toisesta osapuolesta, jolloin ainoastaan sopimuksen mahdollinen positiivinen markkina-arvo on alttiina riskille,
- maksamattomista jälleenvakuutussaamisista ja jälleenvakuuttajien osuudesta korvausvastuusta,
- vakuutusasiakkailta olevista saamisista ja
- asiakasrahoituksesta.

Johdannaissopimusten vastapuoliriskien hallinnassa vastapuoliriskiä arvioidaan ennen kuin johdannaistapapuolen

kanssa tehdään sopimuksia. Liikkeeseenlaskijoiden ja vastapuolten luottokelpoisuuden arvioimisen tukena käytetään pääasiassa luottoluokituslaitosten antamia luokituksia. Vastapuoliriskin rajoittamiseksi on luottokelpoisuudelle asetettu vähimmäistaso ja rajoja vastuun enimmäismäärälle vastapuolta kohden.

Jälleenvakuutustoiminnan vastapuoliriskien hallinnassa on vastapuoliriskin rajaamiseksi asetettu vaatimukset muun muassa jälleenvakuuttajien luottokelpoisuusluokille ja vastuun enimmäismäärälle jälleenvakuuttajaa kohden. Samoin kuin johdannaissopimusten vastapuoliriskien osalta, luottoluokituslaitosten luokituksia käytetään jälleenvakuuttajien luottokelpoisuuden arvioinnin tukena.

Vastapuoliriskiä syntyy myös vakuutusasiakkailta olevista saamisista. Asiakkaiden vakuutusmaksusaamisista syntyvä vastapuoliriski on yleensä hyvin pieni, koska maksun saamatta jääminen johtaa vakuutusturvan peruuttamiseen tai pienentymiseen.

Asiakasrahoituksen vastapuoliriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakas- ja muista vastuista syntyvien vastapuoliriskien negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Keskeisessä asemassa asiakasrahoituksen vastapuoliriskien hallinnassa on luottoprosessi. Luottoprosessin hallinnassa korostuu vastapuolten luotettavuuden varmistaminen. Luotettavuuden arvioinnissa riskit arvioidaan, minkä jälkeen vastapuoli luokitellaan sisäisesti kehitetyn mallin mukaisesti. Asiakasrahoituksen vastapuoliriskejä vähennetään määrittelmällä asiakaskohtaiset vakuus- ja kovenanttiehdot.

OPERATIIVISET RISKIT

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan Fennia-konsernissa tapuoliriskiä, joka aiheutuu:

- riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista
- henkilöstöstä
- järjestelmistä
- ulkoisista tekijöistä.

Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Strategisista päätöksistä johtuvat riskit ja maineriskit on rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on vähentää ennalta arvaamattomien tappioiden todennäköisyyttä eli minimoida riskejä. Tehokkaimmat riskienhallintatoimenpiteet kohdistetaan vakavimpiin operatiivisiin riskeihin. Operatiivisten

riskien hallinnan osalta vakavimpia ovat riskit, joiden toteutumisen todennäköisyys on pieni, mutta riskin toteutuessa sen vaikutus toimintaan on suuri.

Fennia-konsernin operatiivisten riskien hallintakehikko perustuu operatiivisia riskejä koskevan tiedon keräämiseen eri lähteistä, joita ovat mm. sisäisen tarkastuksen tarkastukset, riski-indikaattorit, skenaarioihin perustuvat arviot, sisäiset vahinko- ja tappiotiedot sekä läheltä piti -tilanteet. Erityisesti skenaarioihin perustuvat arviot ovat keskeisessä asemassa arvioitaessa toiminnan riskejä ennakoivasti. Operatiivisia riskejä koskevan tiedon kerääminen ja ilmoittaminen edelleen riskienhallintatoiminnolle on ensi sijassa liiketoiminta-alueiden ja tukitoimintojen vastuulla.

Eri tietolähteistä koottujen tietojen perusteella arvioidaan operatiivisten riskien riskiprofiili sekä tuotetaan tarvittavat raportit hallitukselle ja muuhun sisäiseen käyttöön. Pitkällä tähtäimellä riskien systemaattinen arviointi parantaa riskienhallinnan tasoa ja auttaa liiketoiminta-alueita ja tukitoimintoja ymmärtämään ja hallitsemaan toiminnan operatiivisia riskejä.

Tärkeimmille liiketoiminta-alueille on laadittu valmius- ja jatkuvuus suunnitelmat, joiden pohjalta avaintoimintoja voidaan jatkaa mahdollisessa häiriötilanteessa.

Fennia-konsernissa operatiiviset riskit jaetaan seuraaviin kategorioihin:

- sisäiset väärinkäytökset
- työntekijöihin ja henkilöstöön liittyvät riskit
- oikeudelliset riskit
- tieto-, tietoliikenne- ja puhelinjärjestelmiin liittyvät ongelmat ja keskeytysvahingot
- asiakkaisiin, tuotteisiin ja liiketoiminnan menettelytapoihin liittyvät riskit
- prosesseihin liittyvät riskit
- ulkopuolisten toimintaan liittyvät riskit.

KVANTITATIIVISTEN MENETELMIEN RISKIT

Kvantitatiivisella menetelmällä tarkoitetaan numeeristen arvioiden luomista soveltamalla tilastollisia, taloustieteellisiä, rahoitus- tai muita matemaattisia teorioita ja menetelmiä. Kvantitatiiviseksi menetelmäksi luetaan myös menetelmä, jolla tavoitellaan numeerista lopputulosta, ja joka perustuu osittain tai kokonaan subjektiiviseen asiantuntijaharkintaan.

Kvantitatiivinen menetelmä voi olla virheellinen ja/tai harhaanjohtava ja johtaa epäluotettavaan raportointiin sekä väärin johtopäätöksiin ja siten väärin johdon toimenpiteisiin.

Kvantitatiivisten menetelmien riskit kuuluvat operatiivisiin riskeihin, mutta niiden erityisluonteen ja tärkeyden takia sekä niiden käsittelyn helpottamiseksi niiden riskit tunnistetaan, mitataan, seurataan, hallitaan ja raportoidaan omana riskialueenaan.

Kvantitatiivisten menetelmien riskien hallinnassa kiinnitetään huomiota riskeihin, jotka liittyvät

- matemaattiseen teoriaan,
- tietojen laatuun,
- estimointiin ja parametrisointiin,
- dokumentaatioon,
- validointiin,
- henkilöstöön,
- tietojärjestelmiin ja
- prosesseihin.

Ohjaavana periaatteena kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinnassa on menetelmien ja prosessien tehokas kyseenalaistaminen. Tämä tarkoittaa, että riippumattoman ja asiantuntevan tahon tulisi analysoida ja arvioida menetelmiä ja prosesseja kriittisesti.

Kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinta perustuu siihen, että kunkin menetelmän rakenne, matemaattinen teoria ja loogisuus on dokumentoitu hyvin ja mahdollisimman hyvin tuettavissa tieteellisillä tutkimuksilla ja/tai vakuutusalan parhailla käytännöillä. Jotta voidaan tunnistaa menetelmän vahvuudet ja heikkoudet, on tärkeää, että matemaattiset reaalia maailman yksinkertaistukset, numeeriset menetelmät, approksimaatiot ja subjektiivisen asiantuntijaharkinnan käyttö selvitetään ja dokumentoidaan riittävän tarkasti. Menetelmän omistajan ja kehittäjien tulee varmistaa, että menetelmän eri osa-alueet toimivat toivotulla tavalla, ovat sopivia tarkoitettuun käyttöön, ja että menetelmä on matemaattisesti oikein ja estimoidut parametrit tilastollisesti luotettavia.

Tietojen laadun hallinta on yhtä tärkeää kuin menetelmän rakenteen, teorian tai loogisuuden hallinta. Luotettavuus voidaan saavuttaa ainoastaan laadukkailla tiedoilla.

Kvantitatiivisen menetelmän validointi käsittää prosesseja ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään todentamaan, että menetelmä on asianmukainen ja luotettava sekä toimii toivotulla tavalla. Validoinnin avulla tunnistetaan menetelmän mahdollisia heikkouksia ja rajoituksia sekä käyttöön liittyviä ongelmia ja voidaan arvioida ja hallita niiden vaikutuksia.

KESKITTÄMÄRISKIT

Keskittämäriskillä tarkoitetaan kaikenlaisia riskikeskittymiä, joihin liittyvät tappiot voivat olla niin suuria, että ne vaarantavat vakuutusyhtiön vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Keskittämäriskiä muodostuu useimmiten sijoitustoiminnassa, mutta sitä voi myös muodostua vakuutustoiminnassa sekä näiden yhdistelminä.

Sijoitustoiminnan, markkina- ja vastapuoliriskien hallinta perustuu hajauttamiseen, jolloin merkittäviä keskittämäriskejä ei lähtökohtaisesti synny. Poikkeuksen tekevät ns. strategiset omistukset, joista voi syntyä hyvin merkittäviä keskittämäriskejä.

Vakuutustoiminta perustuu riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä siten, että yksittäinen vakuutuskohteella omalla vastuulla ei korostu liikaa. Tätä riskiä hallitaan mm. vastuunvalintaohjeilla ja jälleenvakuutuksella.

Eryisesti sijoitustoiminnan asiakasrahoituksessa sijoitus- ja vakuutustoimintaa arvioidaan kokonaisvaltaisesti ennen luoton myöntämistä, jotta yhteisriskikeskittymät saadaan arvioiduiksi.

LIKVIDITEETTIRISKI

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että tulevia maksuvelvoitteita ei kyetä toteuttamaan tai että ne voidaan toteuttaa ainoastaan erityistoimenpiteillä.

Likviditeettiriski jaetaan lyhyen ja pitkän aikavälin riskiin. Lyhyen aikavälin likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät alle 4 kk pituisiin varojen ja velkojen kassavirtoihin (ns. kassahallinnan riskit). Pitkän aikavälin likviditeettiriskillä tarkoitetaan varojen ja velkojen kassavirtojen yhteensopivuusriskiä useita vuosia, jopa vuosikymmeniä eteenpäin (ns. kassavirtaperusteinen varojen ja velkojen yhteensopivuusriski).

Lyhyen aikavälin likviditeettiriskiä hallitaan ylläpitämällä riittävää likviditeettireserviä sekä maksuvalmiuden suunnittelulla. Likviditeettireserviä hallitaan mm. seuraavilla periaatteilla:

- Rahamarkkinasijoituksille asetetaan vähimmäisallokaatio;
- Osake- ja korkosijoituksilta edellytetään rahaksi muutettavuutta;
- Rahamarkkinasijoitukset hajautetaan ja niille asetetaan vastapuolilimittit;
- Koko sijoitussalkun epälikvidien sijoitusten määrää rajoitetaan;
- Merkittäviin jälleenvakuutussopimuksiin liitetään tarpeen mukaan likviditeettihoitoja.

teita ulosmenevistä maksusuorituksista seuraaville neljännelle kuukaudelle. Lyhyen aikavälin likviditeettiriskin hallinnan tavoite on, että muita sijoituksia kuin rahamarkkinasijoituksia ei jouduta realisoimaan, ja että varainhoitajien lyhyen aikavälin likviditeettireserviä tai sijoituksia ei jouduta käyttämään tai realisoimaan.

Pitkän aikavälin likviditeettiriskiä seurataan ja raportoidaan omana riskinä, mutta sitä ei hallita erillisenä riskinä vaan sen hallinta yhdistyy korkoriskin hallintaan.

STRATEGISET RISKIT

Strategisilla riskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät vakuutusyhtiön strategiaan ja johtuvat vääristä liiketoimintapäätöksistä, liiketoimintapäätösten väärästä tai epäonnistuneesta toteutuksesta tai kyvyttömyydestä sopeuttaa liiketoiminta muuttuviin olosuhteisiin tai toivottu tuleva tila huomioon ottaen.

Strategialla tarkoitetaan joukkoa pitkän aikavälin suunnitelmia ja toimenpiteitä, joiden avulla vakuutusyhtiö siirtyy nykytilasta toivottuun tulevaan tilaan.

Strategisilla riskeillä on monta eri ulottuvuutta, ja riskit on jaettu seuraaviin ryhmiin:

- Strategiset makroriskit, jotka liittyvät esimerkiksi väestön, sosiaaliturvan ja kulttuurin trendimuutoksiin, sääntelyyn, viranomaisvalvonnan ja politiikan muutoksiin sekä ilmaston ja geopolitiikan trendimuutoksiin.
- Toimialakohtaiset strategiset riskit liittyvät muutoksiin vakuutus- tai finanssialan kilpailussa ja vakuutuksenottajien tai sijoittajien kysynnässä.
- Sisäiseen toimintaan liittyvät strategiset riskit voivat esimerkiksi olla laajentumisriskejä, sisäiseen kehittämiseen liittyviä riskejä ja lisäpääomituksen saatavuusriskejä.

Strategisten riskien hallinnan lähtökohtana on tunnistaa konsernin ja kunkin konserniyhtiön strategiset riskit ja havainnoida erilaisia heikkoja signaaleja sekä arvioida, millä tavoin erilaiset tapahtumat, trendit ja skenaariot vaikuttavat liiketoiminnan kestävyteen ja vakavaraisuusaseman kehitykseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

MAINERISKI

Maineriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että tuotenimi Fennia tai Fennia-ryhmään tai Fennia-konserniin kuuluvan yksittäisen

yhtiön julkinen kuva vahingoittuu. Maineriskiä voi syntyä myös yhteistyökumppaneista johtuen, jos niiden arvot ja / tai toimintaperiaatteet poikkeavat Fennia-konsernin vastaavista.

Maineriski on yleensä seuraus muista toteutuneista riskeistä tai tapahtumista, esimerkiksi operatiivisten riskien toteutumisesta.

Maineriskin hallinnan lähtökohtana on tunnistaa, mitkä mahdolliset tapahtumat voivat vaikuttaa negatiivisesti konsernin tai konserniyhtiön maineeseen. Maineriskin luonne poikkeaa muiden riskien luonteesta siten, että maineriskitapahtumat voivat olla todellisia tai joko osittain tai kokonaan vailla todellisuuspohjaa (esimerkiksi perätön huhu). Maineriskit ovat usein ennaltaehkäistävissä tai ainakin tapahtumien vaikutusta voidaan yleensä vähentää.

Maineriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoiminta ja sen rajoitukset tunnetaan ja ymmärretään kokonaisvaltaisesti hyvin. Maineriskiä ei voida hallita omana riskialueenaan, vaan lähinnä operatiivisten riskien hallinnan laajenuksena. Sen jälkeen, kun maineriskiin vaikuttavat riskit on tunnistettu, voidaan organisaation sisällä edellyttää erilaisia riskienvähentämistoimenpiteitä, ilmoitusmenettelyjä ja sisäistä viestintää.

Onnistunut maineriskin hallinta perustuu myös selkeään ja harkittuun ulkoiseen viestintään. On tärkeää, että sanoma on oikea, ja että se on oikean tahon oikealle taholle viestittävä.

Maineriskin hallintaan liittyy myös lakien, säännösten ja määräysten noudattaminen sekä toimiminen viranomaisten edellyttämällä tavalla. Vakuutusyhtiön julkinen kuva ja luotettavuus voivat merkittävästi kärsiä, jos erilaisia lakeja, säännöksiä ja määräyksiä sekä viranomaisten asettamia vaatimuksia ei noudateta.

RYHMÄRISKIT

Ryhmäriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka johtuvat siitä, että Fennia ja sen tytäryhtiöt harjoittavat liiketoimintaa konserni- muodossa. Ryhmäriskit voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin:

- transaktioriskit;
- tartuntariskit;
- eturistiriitariskit;
- keskittymäriskit ja
- hallintoon liittyvät riskit.

Transaktioriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät ryhmän sisäisiin transaktioihin, esimerkiksi asianmukaiseen hinnoitteluun.

Tartuntariskeihin luetaan tilanteet, joissa yhden yhtiön on-

gelmat tai ottamat riskit tarttuvat joihinkin konsernin muihin yhtiöihin tai koko konserniin. Tähän ryhmään luetaan myös moraalikatoon liittyvät riskit ("moral-hazard" -riskit), joilla tarkoitetaan tilanteita, jossa yhden yhtiön tahallisesti ja epämoraalisesti ottama ylisuuri riski ja siitä syntyvä tappio siirtyy emoyhtiön tai muiden tytäryhtiöiden joko osittain tai kokonaan kannettavaksi.

Eturistiriitariskejä syntyy, kun tytäryhtiöiden, emoyhtiön ja/ tai koko konsernin intressit ovat keskenään ristiriidassa.

Keskittymäriskejä syntyy, jos yksittäisestä vastapuolesta tulee konsernitasolla liian merkittävä, vaikka riski olisikin sallituissa rajoissa yksittäisten yhtiöiden osalta.

Hallintoon liittyvät riskit johtuvat siitä, että osa toiminnoista on järjestetty konsernitasolla ja osa toiminnoista yksittäisen yhtiön tasolla. Yhtiöiden hallintojärjestelmien eroista voi syntyä koordinoitua haasteita ja lisäriskejä.

Ryhmäriskien hallinta perustuu selkeään konsernirakenteeseen. Monimutkaisissa omistuskuvioissa ryhmäriskin merkitys kasvaa. Lisäksi asianmukainen ryhmäriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoimintaa suunnitellaan ja seurataan sekä yksittäisten yhtiöiden että konsernitasolla. Ainoastaan siten voidaan varmistaa ja seurata ryhmätavoitteiden kehitystä ja niiden saavuttamista.

Ryhmäriskien hallinta perustuu myös siihen, että konsernin sisällä sisäisen valvonnan järjestelmä ja erityisesti riskienhallintajärjestelmä ja Compliance ja niihin liittyvät ilmoitusmenettelyt on määritelty ja toteutettu johdonmukaisesti ja läpinäkyvästi. Eri tahojen roolien ja vastuiden tulee myös konserninäkökulmasta olla selkeitä ja tunnistettuja.

Vakavaraisuuden hallinta

Riskinkantokyvyllä tarkoitetaan omaa varallisuutta, joka on käytettävissä tappioiden peittämiseen. Riskinottohalukkuudella tarkoitetaan sitä, kuinka paljon riskiä ollaan halukkaita ottamaan liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseksi, eli kuinka paljon omasta varallisuudesta ollaan valmiita sitomaan riskinottoon. Riskinsietokyvyllä tarkoitetaan sitä, kuinka paljon oma varallisuus saa heilahdella liiketoimintatavoitteisiin pyrittäessä.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena konsernissa on tukea liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista ja liiketoiminnan jatkuvuutta. Tämä toteutetaan varmistamalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn,

riskinottohalukkuuteen ja riskinsietokykyyn sekä luomalla edellytykset häiriöttömään toimintaan myös odottamattomien tappioiden varalta tunnistamalla ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat liiketoimintastrategian ja muiden tavoitteiden toteutumiseen.

Yleistä riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä hallitaan asettamalla merkittävimmille riskeille ja yhdistetyille riskeille mittareita ja tavoiterajoja (ns. riskibudjetointi). Asetettujen riskikohtaisten rajoitusten on tehokkaasti Fennia-konsernin riskiprofiilia siten, että vakavaraisuus ja riskinotto pysyvät hallinnassa ja sallituissa rajoissa.

Valmistautuminen Solvenssi II:een

Solvenssi II -sääntely on vielä keskeneräinen ja sen voimaantuloajankohta on epävarma.

Vuoden 2012 aikana kehitettiin riskienhallintaa kohti tulevaa Solvenssi II -sääntelyä. Merkittävimmät investoinnit kohdistettiin teknisen laskennan ja sisäisen ja ulkoisen raportoinnin kehittämiseen ja virtaviivaistamiseen.

Tavoitteena on vuosien 2013 ja 2014 aikana siirtyä käytännön tasolla vaiheittain kohti Solvenssi II -sääntelyä.

Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Fennian voitonjakokelpoiset varat olivat 201.992.981,38 euroa. Yhtiön tilikauden voitto oli 24.338.652,66 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että korkoa takuupääomalle ei makseta ja tilikauden voitto siirretään varmuusrahastoon.

Helsingissä 5. päivänä maaliskuuta 2013

Mikael Ahlbäck

Matti Pörhö

Antti Kuljukka
toimitusjohtaja

Jussi Järventaus

Jouko Kemppi

Lars Koski

Eva Liljebloom

Timo Salli

Paul Stucki

Tilintarkastuskertomus

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2012. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnitteleme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet

vakuutusyhtiölakia, osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsinki 15. maaliskuuta 2013

KPMG OY AB

Mikko Haavisto
KHT

Alex Wahlroos
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

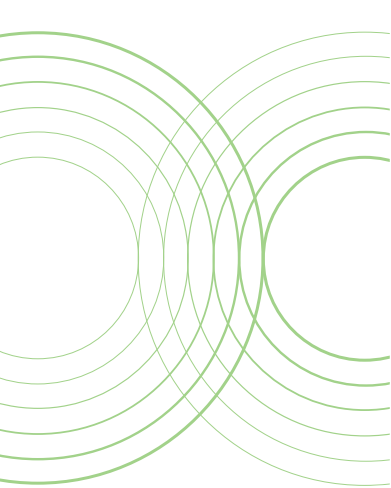
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2012 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen. Hallintoneuvostolla ei ole niiden johdosta huomauttamista.

Hallintoneuvosto esittää 23.4.2013 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistettaisiin ja hallituksen ehdotus vuosituloksen käyttämisestä hyväksyttäisiin.

Helsingissä maaliskuun 25. päivänä 2013

Hallintoneuvoston puolesta

Janne Ylinen
hallintoneuvoston puheenjohtaja

Fennian hallinto 1.1.2013

Hallitus

PUHEENJOHTAJA
(16.1.2013 alkaen)

Mikael Ahlbäck
toimitusjohtaja
Ab Rani Plast Oy
Teerijärvi

VARAPUHEENJOHTAJA

Matti Pörhö
kauppaneuvos, CEO
Pörhön Autoliike Oy
Oulu

JÄSENET

Jussi Järventaus

toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät
Helsinki

Jouko Kempfi

hallituksen puheenjohtaja
Kempfi Oy
Lahti

Lars Koski

toimitusjohtaja
Laihian Mallas Oy
Laihia

Eva Liljeblom

professori, rehtori
Hanken School of Economics
Helsinki

Timo Salli

toimitusjohtaja
Katsa Oy
Tampere

Paul Stucki

toimitusjohtaja
Orfer Oy
Orimattila

HALLITUKSEN SIHTEERI

Heimo Äikäs

lakiasianjohtaja
Fennia
Helsinki

Tilintarkastajat

TILINTARKASTAJAT
KPMG OY AB

Mikko Haavisto
KHT

Alex Wahlroos
KHT

VARATILINTARKASTAJAT
KPMG OY AB

Tiia Kataja
KHT

Marcus Tötterman
KHT

Johto

Antti Kuljukka

toimitusjohtaja

Kimmo Kilpinen

varatoimitusjohtaja
toimitusjohtajan sijainen
Asiakkuudet

Eero Eriksson

varatoimitusjohtaja
Sijoitus

Timo Ahvonen

johtaja
Konsernipalvelut ja kehitys

Pasi Karppi

tietohallintojohtaja
Tietohallinto

Riitta Lassila

johtaja
Korvauspalvelut

Timo Parkkisenniemi

johtaja
Vakuutuspalvelut

Risto Heimo

aktuaari, SHV

Lääkärit

Mikael Hedenborg

lääketieteen ja kirurgian tohtori
työterveyshuollon erikoislääkäri,
ylilääkäri

Pekka Paavolainen

professori,
lääketieteen ja kirurgian tohtori,
ortopedian ja traumatologian
erikoislääkäri

Mika Paavola

lääketieteen ja kirurgian tohtori,
ortopedian ja traumatologian
erikoislääkäri

Lauri Keso

lääketieteen ja kirurgian tohtori,
sisätautien ja reumatologian
erikoislääkäri

Juha Liira

lääketieteen ja kirurgian tohtori,
työterveyshuollon ja työlääkietieteen
erikoislääkäri

Heikki Österman

lääketieteen lisensiaatti,
ortopedian ja traumatologian
erikoislääkäri

Fennian hallintoneuvosto

PUHEENJOHTAJA

Janne Ylinen

toimitusjohtaja
Kokkolan Halpa-Halli Oy
Kokkola

VARAPUHEENJOHTAJAT

Jukka Tikka

toimitusjohtaja
Länsi-Savo Oy
Mikkeli

Seppo Kukkola

toimitusjohtaja, rakennusneuvos
Kukkola-Yhtiöt Oy
Rovaniemi

JÄSENET

Antti Aho

hallituksen puheenjohtaja
Lääkärikeskus Aava Oy
Helsinki

Pekka Auramaa

toimitusjohtaja
Kuljetusliike Y. Auramaa Oy
Eura

Jarmo Halonen

toimitusjohtaja
Elecster Oyj
Toijala

Björn Hartman

toimitusjohtaja
Hartman Rauta Oy
Vaasa

Nanna Hietala

hallintojohtaja
MSK-Group Oy
Ylihärmä

Jouko Hälikkä

asiakaspäällikkö
Yrittäjien Fennian Kenttä Ry
Helsinki

Ilkka Jalonen

partner
LänsiAuto Oy
Espoo

Juha Järvi

toimitusjohtaja
Ka-Mu Oy
Karstula

Marianne Kaasalainen

toimitusjohtaja
Oy Patrol Trading Ab
Espoo

Jouko Kauhanen

hallituksen puheenjohtaja
Actiw Oy
Naarajärvi

Hannu Kekäläinen

hallituksen puheenjohtaja
Check Point Finland Oy
Piikkiö

Johanna Koskelainen

toimitusjohtaja
Kymppi-Eristys Oy
Oulu

Matti Koskenkorva

hallituksen puheenjohtaja
yrittäjäneuvos
Panostaja Oyj
Tampere

Jaana Kotro

toimitusjohtaja
Teknopower Oy
Turku

Pekka Kuivalainen

toimitusjohtaja
Pisla Oy
Viitasaari

Heikki Kääriäinen

toimitusjohtaja
Linja-autoliitto ry
Helsinki

Maunu Lehtimäki

toimitusjohtaja
Evli Pankki Oyj
Helsinki

Markus Lindblom

toimitusjohtaja
RTV-Yhtymä Oy
Riihimäki

Vesa Luhtanen

toimitusjohtaja
L-Fashion Group Oy
Lahti

Hannu Löytönen

teollisuusneuvos
toimitusjohtaja
Betset Oy
Kyyjärvi

Tauno Maksniemi

toimitusjohtaja
RTK-Palvelu Oy
Helsinki

Martti Paunu

toimitusjohtaja
Vainö Paunu Oy
Tampere

Ari Penttilä

toimitusjohtaja
Matkaporjat Oy
Tampere

Tapio Pitkänen

toimitusjohtaja
Omatalo Oy
Sonkajärvi

Maria Planting

hallituksen puheenjohtaja
E.Ahlström Oy
Helsinki

Pekka Rantamäki

CEO
Teknos Group Oy
Helsinki

Ari Rinta-Jouppi

toimitusjohtaja
Rinta-Joupin Autoliike Oy
Tervajoki

Meliina Ruokonen

hallituksen puheenjohtaja
Aarikka Oy
Helsinki

Ali U. Saadetdin

hallituksen puheenjohtaja
Solteq Oyj
Tampere

Seppo Saajos

hallituksen puheenjohtaja
Saajos Yhtiöt
Lahti

Juhani Saario

hallituksen puheenjohtaja
Lahden Autokori Oy
Lahti

Mikko Sillanpää

hallituksen puheenjohtaja
Oy Kart Ab
Espoo

Kaj Ström

hallituksen puheenjohtaja
Motoral Oy
Helsinki

Hannu Teiskonen

hallituksen puheenjohtaja
HT Laser Oy
Keuruu

Markus Tötterman

hallituksen puheenjohtaja
Oy Arwidson Ab
Tuusula

Heikki Vauhkonen

toimitusjohtaja
Tulikivi Oyj
Helsinki

Rauno Vennola

toimitusjohtaja
Terra-Team Oy
Espoo

Harri Vuontelo

Lahti

Jarkko Wuorinen

toimitusjohtaja
Ahlman & Wuorinen
Development
AWD Oy
Savonlinna

Jens Österberg

toimitusjohtaja
Oy Petsmo Products Ab
Vaasa

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia
Televisiokatu 1, HELSINKI
Postiosoite 00017 FENNIA
Puhelin 010 5031
Faksi 010 503 5300
www.fennia.fi
m.fennia.fi

